

U S T A W A

z dnia

o asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami¹⁾

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa określa:

- 1) warunki nabywania prawa do asystencji osobistej;
- 2) zasady ustalania, finansowania i realizacji asystencji osobistej;
- 3) zadania realizatorów asystencji osobistej;
- 4) zasady nadzoru nad działalnością realizatorów asystencji osobistej;
- 5) zadania organów władzy publicznej w sprawach asystencji osobistej.

Art. 2. Celem asystencji osobistej jest udzielanie osobom z niepełnosprawnością wsparcia umożliwiającego niezależne życie, zgodnie z art. 19 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2012 r. poz. 1169 oraz z 2018 r. poz. 1217).

Art. 3. 1. Uprawnionymi do ubiegania się o przyznanie asystencji osobistej są:

- 1) obywatele polscy;
- 2) cudzoziemcy:
 - a) obywatele państwa członkowskiego Unii Europejskiej, państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej, oraz członkom jego rodziny w rozumieniu art. 2 pkt 4 ustawy z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawę z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, ustawę z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, ustawę z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług, ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, ustawę z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej, ustawę z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie, ustawę z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych oraz ustawę z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Solidarnościowym.

- (Dz. U. z 2024 r. poz. 633 i 1688), posiadającym prawo pobytu lub prawo stałego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- b) jeżeli wynika to z wiążących Rzeczpospolitą Polską dwustronnych umów międzynarodowych o zabezpieczeniu społecznym,
 - c) przebywający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego w związku z okolicznościami, o których mowa w art. 127 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (2024 r. poz. 769, 1222 i 168), jeżeli zamieszkują na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - d) przebywający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej, zezwolenia na pobyt czasowy udzielony w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 i art. 186 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, lub w związku z uzyskaniem w Rzeczypospolitej Polskiej statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej, jeżeli zamieszkuje z członkami rodziny na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - e) posiadający kartę pobytu z adnotacją „dostęp do rynku pracy”, jeżeli zamieszkują na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, z wyłączeniem obywateli państw trzecich, którzy uzyskali zezwolenie na pracę na terytorium państwa członkowskiego na okres nieprzekraczający 6 miesięcy, obywateli państw trzecich przyjętych w celu podjęcia studiów lub pracy sezonowej oraz obywateli państw trzecich, którzy mają prawo do wykonywania pracy na podstawie wizy,
 - f) przebywający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:
 - na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy, o którym mowa w art. 139a ust. 1 lub art. 139o ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, lub
 - w związku z korzystaniem z mobilności krótkoterminowej pracownika kadry kierowniczej, specjalisty lub pracownika odbywającego staż w ramach przeniesienia wewnątrz przedsiębiorstwa na warunkach określonych w art. 139n ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach,
 - jeżeli zamieszkują na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, z wyłączeniem cudzoziemców, którym zezwolono na pobyt i pracę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres nieprzekraczający 9 miesięcy, chyba że dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej,
 - g) przebywający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:

- na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy, o którym mowa w art. 151 lub art. 151b ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, lub
 - na podstawie wizy krajowej w celu prowadzenia badań naukowych lub prac rozwojowych, lub
 - w związku z korzystaniem z mobilności krótkoterminowej naukowca na warunkach określonych w art. 156b ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach
 - z wyłączeniem cudzoziemców, którym zezwolono na pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres nieprzekraczający 6 miesięcy, chyba że dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej,
- h) przebywający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obywatelom Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, o których mowa w art. 10 ust. 1 lit. b, d, e lub f Umowy z dnia 24 stycznia 2020 r. o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z Unii Europejskiej i Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej (Dz. Urz. UE L 29 z 31.01.2020, str. 7, z późn² [OBJ²])).

2. Asystencja osobista przysługuje osobom, o których mowa w ust. 1, posiadającym miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres, w którym korzystają z asystencji osobistej.

Art. 4. 1. Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) asystent osobisty – osoba świadcząca osobiście na rzecz użytkownika asystencję osobistą, która została wpisana do rejestru asystentów osobistych w systemie teleinformatycznym utworzonym przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych;
- 2) asystencja osobista – zorganizowana forma indywidualnego wsparcia osoby z niepełnosprawnością, polegająca na świadczeniu usług przez asystenta osobistego, pod jej kierunkiem i zgodnie z jej potrzebami, mających na celu wsparcie osoby z niepełnosprawnością w wykonywaniu codziennych czynności, poruszaniu się oraz uczestniczeniu w życiu społecznym i zawodowym, umożliwiającą osobie z niepełnosprawnością niezależne życie;

²⁾ Zmiany wymienionej umowy zostały ogłoszone w Dz.Urz. UE L 187 z 12.06.2020, str. 12, Dz.Urz. UE L 225 z 14.07.2020, str. 53, Dz.Urz. UE L 443 z 30.12.2020, str. 3, Dz.Urz. UE L 43 z 24.02.2022, str. 84 oraz Dz.Urz. UE L 131 z 05.05.2022, str. 9.

- 3) doradca wzajemny – osoba z niepełnosprawnością jak najbardziej zbliżoną do niepełnosprawności użytkownika lub osoba stale wspierającą taką osobę, świadcząca doradztwo wzajemne;
- 4) doradztwo wzajemne – doradztwo w zakresie praktycznego korzystania z asystencji osobistej, oparte o własne doświadczenie wynikające z korzystania z asystencji osobistej, świadczone na rzecz użytkownika, lub – jeśli jest to uzasadnione – osoby stale go wspierającej, przez doradcę wzajemnego;
- 5) formularz samooceny – narzędzie pozwalające na określenie potrzeb osoby z niepełnosprawnością w zakresie asystencji osobistej, w tym przy wsparciu osoby stale wspierającej;
- 6) kontrakt trójstronny – umowa o świadczenie asystencji osobistej zawierana między użytkownikiem, realizatorem i asystentem osobistym, określająca zasady i warunki świadczenia oraz korzystania z asystencji osobistej, w tym prawa i obowiązki stron kontraktu;
- 7) kontrakt dwustronny – umowa o świadczenie asystencji osobistej zawierana między użytkownikiem samozatrudniającym a asystentem osobistym, określająca zasady i warunki świadczenia oraz korzystania z asystencji osobistej, w tym prawa i obowiązki stron kontraktu;
- 8) osoba stale wspierająca – osoba, która długotrwale, systematycznie i nieodpłatnie, za wyjątkiem rodziców zastępczych, wspiera osobę z niepełnosprawnością w codziennym funkcjonowaniu;
- 9) osoba z niepełnosprawnością – osoba niepełnosprawna, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej i zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 44, 858, 1089, 1165, 1494 i 1961);
- 10) użytkownik samozatrudniający – pełnoletni użytkownik korzystający z asystencji osobistej, samodzielnie zatrudniający asystenta osobistego i samodzielnie zarządzający usługą asystencji osobistej, na podstawie kontraktu dwustronnego zawartego z asystentem osobistym;
- 11) realizator – powiat lub gmina, której powiat zlecił realizowanie asystencji osobistej w ramach trybu, o którym mowa w art. 68 ust. 2, lub podmiot wpisany do Rejestru Realizatorów Asystencji Osobistej, prowadzonego przez właściwego miejscowo wojewodę, organizujący i realizujący asystencję osobistą;

- 12) superwizja asystencji osobistej – proces monitorowania, wspierania i oceny jakości usług świadczonych przez asystentów osobistych na rzecz osób z niepełnosprawnościami (użytkowników), mający na celu zapewnienie wysokiego standardu tych usług, poprawę ich efektywności oraz służący rozwiązywaniu problemów, które mogą się pojawić w trakcie świadczenia asystencji osobistej;
- 13) użytkownik – osoba z niepełnosprawnością korzystająca z asystencji osobistej na zasadach określonych w ustawie;
- 14) zatrudnienie wspomagane – metoda pracy z osobami z niepełnosprawnościami, której celem jest wsparcie w wejściu na otwarty rynek pracy i utrzymaniu na nim zatrudnienia.

2. Ilekroć w ustawie jest mowa o kontrakcie należy przez to rozumieć kontrakt trójstronny i kontrakt dwustronny.

Art. 5. 1. Podmioty i osoby realizujące zadania w zakresie asystencji osobistej przetwarzają dane osobowe dotyczące:

- 1) osób z niepełnosprawnościami, składających wnioski o ustalenie prawa do asystencji osobistej, jak również osób, o których mowa w art 15 ust. 1,
 - 2) użytkowników,
 - 3) asystentów osobistych oraz kandydatów na asystentów osobistych,
 - 4) koordynatorów asystencji osobistej,
 - 5) superwizorów asystencji osobistej,
 - 6) doradców wzajemnych,
 - 7) trenerów prowadzących szkolenia ogólne, z zakresu pierwszej pomocy, szkolenia specjalistyczne oraz przeszkolenia z zakresu ewakuacji osób z niepełnosprawnościami,
 - 8) członków wojewódzkich zespołów ustalających prawo do asystencji osobistej oraz kandydatów na członków wojewódzkich zespołów ustalających prawa do asystencji osobistej
- na zasadach określonych niniejszą ustawą w zakresie niezbędnym do realizacji zadań wynikających z niniejszej ustawy.

2. Podmioty i osoby realizujące zadania w zakresie asystencji osobistej są obowiązane do zachowania w tajemnicy informacji o:

- 1) osobach z niepełnosprawnościami, składających wnioski o ustalenie prawa do asystencji osobistej, jak również osobach, o których mowa w art 15 ust. 1,
- 2) użytkownikach,
- 3) asystentach osobistych oraz kandydatach na asystentów osobistych,

- 4) koordynatorach asystencji osobistej,
- 5) superwizorach asystencji osobistej,
- 6) doradcach wzajemnych,
- 7) trenerach prowadzących szkolenia ogólne, z zakresu pierwszej pomocy, szkolenia specjalistyczne oraz przeszkolenia z zakresu ewakuacji osób z niepełnosprawnościami,
- 8) członkach wojewódzkich zespołów ustalających prawo do asystencji osobistej oraz kandydatach na członków wojewódzkich zespołów ustalających prawa do asystencji osobistej

– na zasadach określonych niniejszą ustawą, w tym informacji o potrzebach, funkcjonowaniu lub udzielonym tym osobom wsparciu.

3. Dane osobowe, o których mowa w ust. 1, podlegają zabezpieczeniom zapobiegającym nadużyciom lub niezgodnemu z prawem dostępowi lub przekazaniu polegającym co najmniej na:

- 1) dopuszczeniu do przetwarzania danych osobowych wyłącznie osób posiadających pisemne upoważnienie wydane przez administratora danych;
- 2) pisemnym zobowiązaniu osób upoważnionych do przetwarzania danych osobowych do zachowania ich w tajemnicy.

Art. 6. Czynności i działania podejmowane w ramach realizacji asystencji osobistej odbywają się wyłącznie drogą elektroniczną w:

- 1) systemie teleinformatycznym utworzonym przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych służącym do obsługi realizacji prawa do asystencji osobistej;
- 2) systemie teleinformatycznym utworzonym przez ministra do spraw zabezpieczenia społecznego służącym do ustalenia prawa do asystencji osobistej.

Art. 7. Administratorem danych osobowych w zakresie prawa do asystencji osobistej są wszystkie podmioty i osoby przetwarzające dane osobowe realizujące prawo do asystencji osobistej, w zakresie prowadzonych przez siebie czynności i działań oraz baz danych.

Art. 8. Rada Ministrów składa co trzy lata Sejmowi i Senatowi, w terminie do 30 czerwca, sprawozdanie z realizacji ustawy.

Rozdział 2

Zakres uprawnienia do asystencji osobistej

Art. 9. 1. O prawo do asystencji osobistej może się ubiegać osoba uprawniona, o której mowa w art. 3, w wieku od ukończenia:

- 1) 18. roku życia do ukończenia 65. roku życia posiadającej decyzję ustalającą poziom potrzeby wsparcia, o której mowa w art. 6b³ ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej i zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, zwaną dalej „decyzją ustalającą poziom potrzeby wsparcia”, w której poziom potrzeby wsparcia określono na poziomie co najmniej 80 punktów w skali poziomu potrzeby wsparcia, o której mowa w art 4b ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej i zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;
- 2) 13. roku życia do ukończenia 18. roku życia, posiadającej:
 - a) orzeczenie o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami o konieczności:
 - stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji, oraz
 - stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji, albo
 - b) orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności ze wskazaniem, o którym mowa w art. 6b ust. 3 pkt 7 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej i zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

2. Jeżeli osoba, o której mowa w ust. 1 pkt 1, nabyła prawo do asystencji osobistej przed ukończeniem 65. roku życia, jest uprawniona do korzystania z asystencji osobistej po ukończeniu 65. roku życia do upływu okresu, na który została wydana decyzja ustalająca prawo do asystencji osobistej.

3. Jeżeli osoba, o której mowa w ust. 1 pkt 2, ukończyła 18. rok życia, przysługuje jej dotychczas ustalona miesięczna liczba godzin asystencji osobistej, nie dłużej niż przez 3 miesiące. Jeżeli osoba ta złożyła wniosek o ustalenie prawa do asystencji osobistej w tym okresie, zachowuje ona prawo do dotychczas ustalonej miesięcznej liczby godzin asystencji osobistej do czasu ostatecznego rozpoznania tego wniosku.

Art. 10. 1. Asystencja osobista przysługuje miesięcznie w wymiarze:

- 1) od 20 do 240 godzin, w przypadku użytkowników, o których mowa w art. 9 ust. 1 pkt 1;
- 2) od 20 do 80 godzin w przypadku użytkowników, o których mowa w art. 9 ust. 1 pkt 2.

2. Godziny asystencji osobistej niewykorzystane przez użytkownika w danym miesiącu mogą zostać wykorzystane w miesiącach kolejnych roku kalendarzowego, w którym zostało przyznane prawo do asystencji osobistej, w terminie do 31 grudnia danego roku. Suma godzin wykorzystywanych w miesiącach kolejnych nie może przekraczać jednokrotności liczby godzin asystencji osobistej ustalonej w wymiarze miesięcznym.

3. Asystent osobisty sporządza raport z realizacji asystencji osobistej za dany miesiąc, który zatwierdza użytkownik. Raport przekazywany jest realizatorowi asystencji osobistej oraz wojewodzie drogą elektroniczną w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 6 pkt 1, w terminie do 7 dnia następnego miesiąca. W przypadku użytkowników nieposiadających zdolności do czynności prawnych lub o ograniczonej zdolności do czynności prawnych raport zatwierdza osoba, o której mowa w art. 15 ust. 1 pkt 1-5.

4. Raport, o którym mowa w ust. 3 zawiera:

- 1) imię i nazwisko użytkownika asystencji osobistej oraz asystenta osobistego;
- 2) oznaczenie kontraktu, na podstawie którego asystencja osobista jest świadczona;
- 3) wskazanie okresu, którego raport dotyczy;
- 4) informację o liczbie godzin faktycznie zrealizowanych w danym miesiącu.

5. Użytkownik może wskazać w raporcie wnioski dotyczące jakości świadczonej asystencji osobistej, a także dodatkowych potrzeb wsparcia w określonych obszarach, o ile takie występują.

Art. 11. 1. Użytkownikowi lub w uzasadnionych sytuacjach osobie stale wspierającej użytkownika, w związku z korzystaniem z asystencji osobistej, przysługuje doradztwo wzajemne w wymiarze do sześciu godzin w roku kalendarzowym.

2. Doradcą wzajemnym może być osoba, która:

- 1) posiada:
 - a) co najmniej dwuletnie udokumentowane doświadczenie korzystania z asystencji osobistej lub
 - b) w przypadku osoby stale wspierającej osobę z niepełnosprawnością, udokumentowane doświadczenie we wspieraniu osoby korzystającej z asystencji osobistej przez co najmniej dwa lata– w wymiarze co najmniej średnio 30 godzin miesięcznych wzajemnych.
- 2) ukończyła szkolenie dla doradców wzajemnych.

Rozdział 3

Ustalanie prawa do asystencji osobistej

Art. 12. 1. Uprawnienie do asystencji osobistej ustalane jest przez członków składu ustalającego prawo do asystencji osobistej, zwanych dalej „Składem”, na podstawie:

- 1) formularza samooceny,
 - 2) obserwacji codziennego funkcjonowania osoby z niepełnosprawnością,
 - 3) wywiadu bezpośredniego z osobą z niepełnosprawnością lub – jeśli jest to konieczne dla właściwego rozpoznania potrzeb osoby z niepełnosprawnością – osobą stale wspierającą,
 - 4) w oparciu o wyniki oceny poziomu wsparcia, ze wskazaniem zdolności do samodzielnego wykonywania określonych czynności związanych z codziennym funkcjonowaniem oraz rodzajem wymaganego wsparcia, ustalonych na podstawie art. 6b⁶ ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej i zatrudnianiu osób niepełnosprawnych
- przy zastosowaniu formularza oceny potrzeb w zakresie asystencji osobistej i na podstawie potrzeb w zakresie asystencji osobistej osoby ubiegającej się o prawo do asystencji.

2. Członkowie Składu ustalają prawo do asystencji osobistej.

3. Decyzje w sprawie przyznania prawa do asystencji osobistej wydaje wojewódzki zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności, o którym mowa w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej i zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, zwany dalej „Zespołem”.

4. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia formularz oceny potrzeb osoby z niepełnosprawnością w zakresie asystencji osobistej, uwzględniając w nim wskaźniki dotyczące jej obecnej i planowanej aktywności życiowej, w tym zawodowej, społecznej i osobistej, mając na względzie konieczność poprawnej weryfikacji potrzeb osoby z niepełnosprawnością oraz zapewnienie jej odpowiedniego zakresu wsparcia.

Art. 13. 1. Członków Składu wyznacza Przewodniczący Zespołu.

2. Skład składa się z dwóch osób.

3. Skład jest ustalany w sposób najbardziej adekwatny do rodzaju niepełnosprawności osoby z niepełnosprawnością, której dotyczy ustalenie prawa do asystencji osobistej, jak również gwarantujący bezstronność i brak konfliktu interesów.

Art. 14. 1. Do Składu może zostać powołana osoba z niepełnosprawnością jak najbardziej zbliżoną do rodzaju niepełnosprawności osoby z niepełnosprawnością, której dotyczy ustalenie prawa do asystencji osobistej. W przypadku, gdy dany rodzaj niepełnosprawności uniemożliwia pełnienie funkcji członka Składu, do Składu może zostać powołana osoba stale wspierająca osobę z niepełnosprawnością najbardziej zbliżoną do rodzaju niepełnosprawności osoby z niepełnosprawnością, której dotyczy ustalenie prawa do asystencji osobistej.

2. Do Składu mogą zostać powołane:

- 1) osoby posiadające co najmniej średnie wykształcenie, odpowiednie kwalifikacje zawodowe i co najmniej dwuletnie doświadczenie zawodowe, umożliwiające ocenę potrzeb osoby z niepełnosprawnością w zakresie świadczenia asystencji osobistej, oraz
- 2) w przypadku osób, o których mowa w ust. 1 – osoby posiadające co najmniej średnie wykształcenie i co najmniej dwuletnie doświadczenie umożliwiające ocenę potrzeb osoby z niepełnosprawnością w zakresie świadczenia asystencji osobistej,

– które odbyły szkolenia dla kandydatów na członków Składów, i które pozytywnie zdały test kwalifikacji na członka Składu.

3. Szkolenia dla kandydatów na członków Składów oraz test kwalifikacji na członka Składu organizuje Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych.

4. Koszty szkoleń i testu kwalifikacji na członka Składu pokrywane są z budżetu państwa.

5. Członkowie Składu w związku z pełnieniem obowiązków korzystają z ochrony przewidzianej w Kodeksie karnym dla funkcjonariuszy publicznych.

6. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi w drodze rozporządzenia:

- 1) rodzaj i zakres kwalifikacji kandydatów na członków Składu,
- 2) tryb i minima programowe szkoleń dla kandydatów na członków Składu,
- 3) zakres wiedzy objęty testem kwalifikacyjnym na członka Składu,
- 4) sposób zapewniania członkom Składu środków w zakresie dostępności, umożliwiających pełnienie funkcji członka Składu,
- 5) sposób wyznaczania Składów,
- 6) standardy dla Składów w zakresie postępowania przy ustalaniu prawa do asystencji,
- 7) warunki organizacyjne i techniczne, jakie powinny spełniać pomieszczenia Składów ustalających prawo do asystencji osobistej

– mając na względzie konieczność zapewnienia jednolitości, wysokiej rzetelności, efektywności oraz bezstronności ustalania prawa do asystencji osobistej, dostępność realizacji

całości procesu oraz podmiotowe traktowanie osoby ubiegającej się o prawo do asystencji osobistej, a także mając na względzie zapewnienie dostępu do tych pomieszczeń osobom z niepełnosprawnościami.

Art. 15. 1. Decyzja w sprawie przyznania prawa do asystencji osobistej następuje na wniosek osoby z niepełnosprawnością, zwany dalej „wnioskiem” albo za zgodą tej osoby, na wniosek:

- 1) jej przedstawiciela ustawowego;
- 2) kuratora osoby ubezwłasnowolnionej częściowo;
- 3) osoby pełniącej funkcję rodziny zastępczej wobec osoby z niepełnosprawnością;
- 4) prowadzącego rodzinny dom dziecka, w którym osoba z niepełnosprawnością przebywa, lub
- 5) dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, w której osoba z niepełnosprawnością przebywa.

2. Wniosek może złożyć osoba z niepełnosprawnością, która jest ubezwłasnowolniona częściowo lub całkowicie.

3. Wniosek może złożyć opiekun prawny lub osoba stale wspierająca osobę z niepełnosprawnością, w tym osobę ubezwłasnowolnioną.

4. Osoba z niepełnosprawnością w toku ustalania prawa do asystencji osobistej, na wszystkich etapach tego procesu, może korzystać ze wsparcia opiekuna prawnego lub osoby stale wspierającej.

Art. 16. Wniosek składa się do Zespołu właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby z niepełnosprawnością, której wniosek dotyczy, a w przypadku osób nieposiadających miejsca zamieszkania – do Zespołu właściwego ze względu na miejsce pobytu tej osoby.

Art. 17. 1. Wniosek zawiera dane dotyczące osoby z niepełnosprawnością obejmujące:

- 1) imię i nazwisko;
- 2) adres miejsca zamieszkania, a w przypadku osób nieposiadających miejsca zamieszkania – adres pobytu;
- 3) płeć;
- 4) obywatelstwo;
- 5) numer PESEL, a w przypadku, gdy nie nadano numeru PESEL – numer i serię dokumentu potwierdzającego tożsamość;

- 6) dane kontaktowe (numer telefonu, adres korespondencyjny i, jeżeli posiada, adres poczty elektronicznej), a w przypadku, gdy wniosek składa osoba inna niż osoba z niepełnosprawnością, dodatkowo dane tej osoby, takie jak:
 - a) imię i nazwisko,
 - b) wskazanie, na jakiej podstawie prawnej osoba ta jest uprawniona do złożenia wniosku,
 - c) dane kontaktowe – numer telefonu, adres korespondencyjny i adres poczty elektronicznej, o ile taki posiada;
- 7) wskazanie potrzebnych działań i narzędzi niezbędnych do zapewnienia dostępności osobie z niepełnosprawnością w ustalaniu prawa do asystencji osobistej, zgodnie z wymogami określonymi w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2024 r. poz. 1411).

2. Do wniosku dołącza się formularz samooceny potrzeb w zakresie asystencji osobistej, oraz oświadczenie, że informacje przedstawione we wniosku i zawarte w formularzu samooceny potrzeb są prawdziwe, zostały podane zgodnie z najlepszą wiedzą i przekonaniem wnioskodawcy.

3. Wniosek o ustalenie asystencji osobistej, wniosek o ponowne jego rozpatrzenie wraz z formularzem samooceny oraz oświadczenie o wyborze samodzielnego zarządzania usługą asystencji osobistej, składa się wyłącznie w postaci elektronicznej, za pomocą:

- 1) profilu informacyjnego utworzonego w systemie teleinformatycznym udostępnionym przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, po opatrzeniu ich kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym lub wykorzystując sposób potwierdzania pochodzenia oraz integralności danych udostępniony przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych bezpłatnie w systemie teleinformatycznym;
- 2) systemu teleinformatycznego utworzonego przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, po uwierzytelnieniu wnioskodawcy przy użyciu profilu zaufanego, profilu osobistego, innego środka identyfikacji elektronicznej wydanego w systemie identyfikacji elektronicznej przyłączonym do węzła krajowego identyfikacji elektronicznej, o którym mowa w art. 21a ust. 1 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 5 września 2016 r. o usługach zaufania oraz identyfikacji elektronicznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1725), adekwatnie do poziomu bezpieczeństwa środka identyfikacji elektronicznej wymaganego dla usług świadczonych w tym systemie, danych weryfikowanych za pomocą kwalifikowanego certyfikatu podpisu elektronicznego, jeżeli te dane pozwalają na

identyfikację i uwierzytelnienie wymagane w celu realizacji usługi online, albo innych technologii jeżeli zostaną udostępnione w tym systemie.

4. Członkowie Składu ustalają prawo do asystencji osobistej za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 6 pkt 2.

5. Dane gromadzone w systemie, o którym mowa w ust. 3 pkt 2, udostępnia się Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych – w celu weryfikacji danych dotyczących osób ubiegających się o asystencję osobistą w zakresie posiadania decyzji ustalającej prawo do asystencji osobistej, w tym danych, o których mowa w ust. 6.

6. Zespół zobowiązany jest do samodzielnego uzyskania lub weryfikacji drogą elektroniczną, za pośrednictwem ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego albo drogą pisemną z rejestrów publicznych, w tym z rejestru PESEL, o którym mowa w ustawie z dnia 24 września 2025 r. o ewidencji ludności (Dz. U. z 2025 r. poz. 274) odpowiednio:

- 1) danych, o których mowa w ust. 1 pkt 1, 4 i 5;
- 2) informacji o legitymowaniu się odpowiednim orzeczeniem wydanym na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, obejmującej następujące dane:
 - a) datę i rodzaj wydanego orzeczenia,
 - b) wskazania, o których mowa w art. 6b ust. 3 pkt 7 i 8 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
 - c) datę powstania niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności,
 - d) datę złożenia wniosku o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności albo o stopniu niepełnosprawności,
 - e) okres, na jaki zostało wydane orzeczenie;
- 3) informacji o posiadaniu decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia, obejmującej dane o:
 - a) dacie złożenia wniosku o wydanie decyzji,
 - b) dacie wydania decyzji,
 - c) dacie ostateczności decyzji,
 - d) uprawomocnieniu się decyzji, wartościach punktowych określających poziom potrzeby wsparcia, o których mowa w art. 4b ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, oraz okresie na jaki decyzja została wydana;

4) zgonie.

7. W przypadku awarii systemów teleinformatycznych służących do wymiany, drogą elektroniczną danych i informacji, o których mowa w ust. 6, Zespół weryfikuje te dane i informacje w drodze pisemnej wymiany tych danych i informacji. Podmioty prowadzące rejestry publiczne przekazują te dane i informacje niezwłocznie.

8. W przypadku braku możliwości samodzielnej weryfikacji przez Zespół danych i informacji, o których mowa w ust. 6, z przyczyn nieleżących po stronie tego Zespołu, wzywa on wnioskodawcę do przedstawienia dokumentów potwierdzających te dane i informacje.

9. Użytkownik lub osoba, o której mowa w art. 15 ust. 1, na bieżąco aktualizuje dane zapisane w swoim profilu informacyjnym w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 6 pkt 1, najpóźniej w ciągu 7 dni od ich wystąpienia.

Art. 18. 1. Miejscem ustalania prawa do asystencji osobistej jest– za zgodą osoby z niepełnosprawnością albo innej osoby składającej wniosek, o której mowa w art. 15 ust. 1 – miejsce zamieszkania lub odpowiednio pobytu osoby z niepełnosprawnością, lub miejsce wyznaczone przez tę osobę, lub siedziba Zespołu.

2. Zakład Ubezpieczeń Społecznych oraz powiat zapewniają osobie z niepełnosprawnością, odpowiednio w oddziałach Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz w siedzibie powiatu lub innych miejscach wyznaczonych przez powiat, dostęp do środków technicznych umożliwiających złożenie wniosku o ustalenie prawa do asystencji osobistej oraz zapewniają pomoc w złożeniu tego wniosku drogą elektroniczną za pośrednictwem form, o których mowa w art. 17 ust. 3.

3. Na pisemny lub ustny wniosek osoby z niepełnosprawnością, lub osoby, o której mowa w art. 15 ust. 1, uzasadniony wykluczeniem cyfrowym lub wykluczeniem komunikacyjnym lub innymi przyczynami uniemożliwiającymi dotarcie osobie z niepełnosprawnością do miejsc, o których mowa w ust. 2, powiat zapewnia dostęp do środków technicznych umożliwiających złożenie wniosku o ustalenie prawa do asystencji osobistej oraz zapewnia pomoc w złożeniu wniosku drogą elektroniczną w miejscu zamieszkania lub w miejscu pobytu osoby z niepełnosprawnością za pośrednictwem form, o których mowa w art. 17 ust. 3.

4. Powiat może zlecić realizację zadań określonych w ust. 2-3 właściwym gminom lub organizacjom pozarządowym, o których mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2024 r. poz. 1491 i 1761) lub podmiotom, o których mowa w art. 3 ust. 3 pkt 1, 3 i 4 tej ustawy, z wyjątkiem partii politycznych, europejskich partii politycznych, związków zawodowych i organizacji

pracodawców, samorządów zawodowych, fundacji utworzonych przez partie polityczne i europejskich fundacji politycznych.

Art. 19. 1. Decyzja o ustaleniu prawa do asystencji osobistej wydawana jest na okres maksymalnie 5 lat. Okres, na który wydawana jest decyzja kończy się ostatniego dnia miesiąca, okresu, na który decyzja została wydana.

2. Decyzja określa:

- 1) miesięczny wymiar godzinowy asystencji osobistej;
- 2) rodzaje czynności wykonywanych w ramach asystencji osobistej;
- 3) poziom wysokości stawki godzinowej asystencji osobistej;
- 4) konieczność udziału asystentów osobistych wspierających użytkownika w szkoleniu z zakresu pierwszej pomocy;
- 5) zakres szkoleń specjalistycznych przysługujących asystentom osobistym wspierającym użytkownika;
- 6) okres przysługiwania prawa do asystencji osobistej.

3. Decyzja ustalająca prawo do asystencji osobistej lub odmawiająca przyznania prawa do asystencji osobistej zawiera uzasadnienie decyzji.

Art. 20. 1. Strona niezadowolona z decyzji może zwrócić się do wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności, który wydał decyzję, z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy. Wniosek składa się w terminie 14 dni od daty doręczenia decyzji.

2. Wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy rozpatruje inny Skład niż wydający decyzję, od której został złożony wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy, ustalony w sposób zapewniający bezstronność i brak konfliktu interesów.

3. W przypadku zmiany potrzeb użytkownika może on albo osoba, o której mowa w art. 15 ust. 1, wystąpić z wnioskiem o ponowne ustalenie zakresu uprawnień w ramach asystencji osobistej.

4. Decyzja, wydana na wniosek, o którym mowa w ust. 3, uchyla w całości dotychczas obowiązującą decyzję z dniem, w którym decyzja ta stała się ostateczna.

5. Kolejna decyzja ustalająca prawo do asystencji osobistej może zostać wydana na wniosek złożony nie wcześniej niż 6 miesięcy przed upływem okresu, na który została wydana dotychczasowa decyzja. Decyzja ta staje się wykonalna pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym upłynął okres, na który została wydana dotychczasowa decyzja.

6. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, wzór formularza samooceny potrzeb w zakresie asystencji osobistej, w tym wersję formularza w tekście łatwym do czytania i rozumienia oraz w polskim języku migowym, mając na względzie konieczność poprawnej weryfikacji potrzeb osoby z niepełnosprawnością, zapewnienie jej odpowiedniego zakresu wsparcia oraz zapewnienie dostępności formularza.

Art. 21. 1. W sprawach nieuregulowanych w niniejszym rozdziale stosuje się przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 572).

2. Do rozpoznania spraw sądowo-administracyjnych w rozumieniu ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2024 r. poz. 935 i 1685) właściwy jest wojewódzki sąd administracyjny, na którego obszarze właściwości ma miejsce pobytu osoba ubiegająca się o ustalenie prawa do asystencji osobistej lub użytkownik.

3. W przypadku osoby całkowicie ubezwłasnowolnionej sądem właściwym do rozpoznania spraw sądowo-administracyjnych w rozumieniu ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2024 r. poz. 935 i 1685) jest sąd miejsca zamieszkania opiekuna prawnego.

Rozdział 4

Realizatorzy asystencji osobistej

Art. 22. 1. Asystencję osobistą:

- 1) organizują i realizują powiaty,
- 2) mogą organizować i realizować podmioty wpisane do Rejestru Realizatorów Asystencji Osobistej, zwanego dalej „Rejestrem realizatorów”, prowadzonego przez właściwego miejscowo wojewodę w udostępnionym przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 6 pkt 1,
- 3) organizują i realizują gminy, jeżeli powiat zlecił im realizowanie asystencji osobistej w ramach trybu, o którym mowa w art. 68 ust. 2

– zwani dalej „realizatorami”.

2. Wpis do Rejestru realizatorów może uzyskać:

- 1) organizacja pozarządowa, o której mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, z wyjątkiem partii politycznych, europejskich partii politycznych, związków zawodowych i organizacji pracodawców,

samorządów zawodowych, fundacji utworzonych przez partie polityczne i europejskich fundacji politycznych, lub

- 2) podmiot, o którym mowa w art. 3 ust. 3 pkt 1, 3 i 4 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

– jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- a) do jej zadań statutowych należy działalność na rzecz osób z niepełnosprawnościami, o której mowa w art. 4 ust. 1 pkt. 7 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2024 r. poz. 1491 i 1761),
- b) prowadzi działalność przez okres co najmniej 12 miesięcy na dzień złożenia wniosku o wpis do Rejestru realizatorów,
- c) realizuje bezpośrednie wsparcie w codziennym funkcjonowaniu osób z niepełnosprawnościami, w szczególności asystencję osobistą osób z niepełnosprawnościami, przez okres co najmniej 6 miesięcy na dzień złożenia wniosku o wpis do Rejestru realizatorów,
- d) nie posiada zaległości w opłacaniu podatków i składek na ubezpieczenia społeczne lub ubezpieczenie zdrowotne oraz składek na Fundusz Pracy, Fundusz Solidarnościowy oraz Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych,
- e) nie posiada zaległości w opłacaniu składek na rzecz Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych lub innych zobowiązań na rzecz Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- f) członkowie jej organu zarządzającego nie byli skazani za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe,
- g) członkowie jej organu zarządzającego nie zostali ukarani za naruszenie dyscypliny finansów publicznych karą w postaci zakazu pełnienia funkcji publicznych,
- h) posiada zasoby organizacyjne oraz kadrowe pozwalające na zapewnienie wysokiej jakości realizacji asystencji osobistej, w szczególności:
 - zatrudnia lub może zaangażować co najmniej 3 osoby spełniające wymagania niezbędne do uzyskania statusu asystenta osobistego,
 - zatrudnia kadry zapewniające profesjonalną obsługę w zakresie księgowości i rachunkowości lub ma zawartą w tym zakresie umowę z podmiotem zewnętrznym specjalizującym się w tym zakresie.

3. Realizator asystencji osobistej:

- 1) zatrudnia asystentów osobistych, rozlicza wsparcie oraz monitoruje jakość ich pracy;

- 2) zapewnia asystencję osobistą użytkownikom, którzy wybrali go na realizatora asystencji osobistej, zgodnie z ich potrzebami, przez cały okres trwania kontraktu;
- 3) prowadzi w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 6 ust. 1, obsługę placową, kadrową, rachunkową i administracyjną współpracy użytkowników z asystentami osobistymi, w tym:
 - a) prowadzi na bieżąco ewidencję godzin świadczenia asystencji osobistej,
 - b) dokumentuje wykonywanie kontraktu trójstronnego,
 - c) jako płatnik składek zgłasza asystenta osobistego do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego, i przekazuje do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych składki na jego ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe i zdrowotne oraz przekazuje do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za dany miesiąc deklaracje rozliczeniowe lub deklaracje rozliczeniowe korygujące, o których mowa w przepisach ustawy z dnia 13 października 1998 r. systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 497, 863, 1243 i 1615),
 - d) terminowo wypłaca wynagrodzenie asystentowi osobistemu na wskazany przez niego i zapisany w Rejestrze asystentów rachunek bankowy,
 - e) udziela wojewodzie i Pełnomocnikowi Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych wszelkich wyjaśnień dotyczących rozliczenia godzin z asystentem osobistym;
- 4) zatrudnia, na podstawie umowy o pracę, umowy zlecenia lub umowy o współpracę koordynatora ds. asystencji osobistej;
- 5) prowadzi szkolenia ogólne oraz organizuje szkolenia z pierwszej pomocy i ewakuacji osób z niepełnosprawnościami dla kandydatów na asystentów osobistych;
- 6) organizuje mediacje między użytkownikiem a asystentem osobistym;
- 7) wspiera użytkownika w wyborze asystenta osobistego zgodnie z indywidualnymi potrzebami użytkownika, jeśli użytkownik zgłosi zapotrzebowanie na takie wsparcie;
- 8) organizuje zastępstwo za asystenta osobistego na czas korzystania przez niego ze zwolnień lekarskich, urlopów i innych okoliczności uniemożliwiających mu świadczenie asystencji osobistej;
- 9) zapewnia możliwość podnoszenia kompetencji asystentów osobistych, w tym poprzez umożliwienie im udziału w szkoleniach specjalistycznych;
- 10) monitoruje, zapewnia ewaluację i kontroluje jakość usług świadczonych przez asystentów osobistych, których zatrudnia, również w miejscu ich świadczenia;

- 11) monitoruje i rejestruje wypadki związane ze świadczeniem asystencji osobistej, w szczególności związane z wykonywaniem czynności medyczno-pielęgniacyjnych;
- 12) prowadzi działania o charakterze informacyjnym, edukacyjnym i promocyjnym w zakresie asystencji osobistej.

4. Realizator, o którym mowa w art. 22 ust. 2, nie może powierzyć wykonania asystencji osobistej innemu podmiotowi, niż określony w tym przepisie.

5. Realizator może realizować zadania z zakresu asystencji osobistej w danym roku kalendarzowym na rzecz użytkowników, dla których łączna kwota środków przyznanych na świadczenie asystencji osobistej w danym roku wynosi maksymalnie 5-krotność kwoty przychodów realizatora za rok poprzedni albo 500 tys. zł brutto, w zależności, która kwota jest wyższa.

6. W przypadku, gdy realizator nie osiągnął przychodów w roku poprzednim może on realizować zadania z zakresu asystencji osobistej w danym roku kalendarzowym na rzecz użytkowników, dla których łączna kwota środków przyznanych na świadczenie asystencji osobistej w danym roku wynosi maksymalnie 500 tys. zł brutto.

7. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, określi w drodze rozporządzenia:

- 1) tryb składania i rozpatrywania wniosków o wpis do Rejestru realizatorów;
- 2) sposób dokonywania wpisu i zmian w Rejestrze realizatorów oraz sposób jego prowadzenia

– uwzględniając konieczność zapewnienia wysokiej jakości i bezpieczeństwa świadczenia asystencji osobistej oraz efektywnego korzystania z asystencji osobistej.

8. Realizator składa w systemie teleinformatycznym, raport ze świadczenia asystencji osobistej za każdy miesiąc w terminie do 7 dnia następnego miesiąca.

9. Deklaracje, o których mowa w ust. 3 pkt 2 lit. c, realizator przekazuje do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, najpóźniej do 15. dnia miesiąca następującego po miesiącu, za który opłacane są składki.

10. Zakład Ubezpieczeń Społeczny, na podstawie złożonych deklaracji rozliczeniowych dokonuje potrącenia składek i wypłaty środków do 25. dnia miesiąca następującego po miesiącu, za który opłacane są składki.

Art. 23. 1. Realizator asystencji osobistej co miesiąc zatwierdza realizację asystencji osobistej w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 6 ust. 1.

2. Realizator przeprowadza kontrole w zakresie realizacji asystencji osobistej, zgodnie z ustawą.

3. Kontrola może zostać przeprowadzona telefonicznie, z wykorzystaniem innych środków porozumiewania się na odległość lub w miejscu świadczenia asystencji osobistej. Kontrola przeprowadzana jest w godzinach świadczenia asystencji osobistej.

4. Realizator sporządza miesięczny raport z przeprowadzonych kontroli i przekazuje go drogą elektroniczną wojewodzie. Raport zawiera zbiorczą informację o realizacji asystencji osobistej w zakresie:

- 1) liczby godzin asystencji:
 - a) zaplanowanych na dany miesiąc,
 - b) faktycznie zrealizowanych w danym miesiącu,
 - c) niezrealizowanych w danym miesiącu
- 2) wnioski dotyczące jakości świadczonej asystencji osobistej, a także dodatkowych potrzeb wsparcia w określonych obszarach, o ile takie występują.

Art. 24. 1. Wojewoda właściwy ze względu na siedzibę podmiotu dokonuje wpisu do Rejestru realizatorów na okres 5 lat, na wniosek podmiotu, o którym mowa w art. 22 ust. 2, i prowadzi ten rejestr, przy czym pierwszy wpis do rejestru następuje na okres 2 lat.

2. Wniosek o wpis do Rejestru realizatorów jest składany w postaci elektronicznej w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 6 pkt 1, zawiera:

- 1) nazwę realizatora;
- 2) dane członków organu zarządzającego;
- 3) numer w Krajowym Rejestrze Sądowym lub innym właściwym rejestrze w przypadku jego posiadania;
- 4) NIP;
- 5) siedzibę i adres;
- 6) dane kontaktowe (telefon i adres poczty elektronicznej);
- 7) wskazanie gmin, na terenie których zobowiązuje się zapewnić świadczenie asystencji osobistej;
- 8) oświadczenie członków organu zarządzającego o spełnianiu warunków określonych w art. 22 ust. 2;
- 9) opis spełniania warunków określonych w art. 22 ust. 2 pkt b, c, h.

3. Rozpatrzenie wniosku przez wojewodę o wpis do Rejestru realizatorów następuje w terminie 30 dni od dnia jego wpływu.

4. Wojewoda przed dokonaniem wpisu do Rejestru realizatorów, weryfikuje spełnianie przez wnioskodawcę wymagań określonych w art. 22 ust. 2. Weryfikacja może polegać na żądaniu dodatkowych dokumentów lub wyjaśnień, w tym pisemnych.

5. Wojewoda wpisuje wnioskodawcę do Rejestru realizatorów, jeżeli z weryfikacji, o której mowa w ust. 4, wynika, że wnioskodawca spełnia wymagania określone w art. 22 ust. 2. W przypadku niespełniania tych wymagań wojewoda odmawia wpisu do tego rejestru.

6. Podmiot wpisany do Rejestru realizatorów jest obowiązany do powiadomienia wojewody drogą elektroniczną w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 6 pkt wojewody o każdej zmianie warunków stanowiących podstawę uzyskania wpisu do Rejestru realizatorów, w terminie 14 dni od zaistnienia zmiany tych warunków.

7. Wojewoda dokonuje wykreślenia z Rejestru realizatorów określonego podmiotu, w przypadku:

- 1) istotnego naruszenia przez realizatora obowiązków określonych w art. 22 ust. 3 lub w przepisach wydanych na podstawie art. 22 ust. 7;
- 2) uniemożliwienia przeprowadzania kontroli, o którym mowa w art. 23 ust. 2;
- 3) na wniosek zainteresowanego realizatora;
- 4) w następstwie wykreślenia organizacji będącej realizatorem z właściwego rejestru organizacji;
- 5) zaprzestania spełniania przez ten podmiot wymagań określonych w art. 22 ust. 2.

8. Wpis do Rejestru realizatorów, odmowa wpisu do tego rejestru oraz wykreślenie z tego rejestru następuje w drodze decyzji administracyjnej.

9. Od decyzji wojewody w zakresie, o którym mowa w ust. 8, przysługuje odwołanie do ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, w terminie 14 dni od daty doręczenia decyzji.

10. Rozpatrzenie odwołania przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego następuje w terminie 60 dni od dnia jego doręczenia.

11. Dane z Rejestru realizatorów udostępnia się ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego. Dane z Rejestru realizatorów obejmują elementy wskazane we wniosku, o którym mowa w art. 24 ust. 2.

12. Wojewoda może przeprowadzać kontrole w zakresie realizacji asystencji osobistej. Kontrola może zostać przeprowadzona telefonicznie, z wykorzystaniem innych środków porozumiewania się na odległość, w miejscu świadczenia asystencji osobistej, w miejscu

realizacji szkoleń, w siedzibie realizatora lub innym miejscu prowadzenia działań związanych z realizacją asystencji osobistej.

13. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, tryb i sposób przeprowadzania kontroli asystencji osobistej przez realizatorów i wojewodów uwzględniając potrzebę zapewnienia jednolitej procedury kontroli, jej efektywności i rzetelności oraz w celu zapewnienia prawidłowego jej przebiegu.

Art. 25. 1. Realizator organizuje pracę zatrudnianych przez siebie asystentów osobistych, oraz wsparcie udzielane użytkownikom, w szczególności za pomocą koordynatora asystencji osobistej.

2. Realizator zatrudnia koordynatora lub koordynatorów asystencji osobistej i organizuje ich pracę w taki sposób, że:

- 1) każdy użytkownik ma przypisanego określonego koordynatora asystencji osobistej, a w czasie jego nieobecności koordynatora go zastępującego;
- 2) 1 godzina pracy koordynatora asystencji osobistej przypada na maksymalnie 15 godzin asystencji osobistej przyznanej miesięcznie użytkownikom, przy czym jeden koordynator nie może być przypisany do większej liczby użytkowników niż 20;
- 3) koordynator asystencji osobistej utrzymuje stały kontakt z użytkownikiem oraz wspierającymi go asystentami osobistymi, w tym ma z nimi kontakt bezpośredni, przez połączenie teleinformatyczne lub telefoniczne nie rzadziej niż raz w miesiącu.
- 4) forma kontaktu koordynatora z użytkownikiem jest dostosowana do szczególnych potrzeb użytkownika, w tym potrzeb wynikających z korzystania z alternatywnych i wspomagających metod komunikacji lub polskiego języka migowego.

3. Koordynator asystencji osobistej:

- 1) przygotowuje we współpracy z użytkownikiem i asystentem osobistym projekt kontraktu;
- 2) może, na prośbę użytkownika, uczestniczyć w zindywidualizowanym instruktażu;
- 3) monitoruje świadczenie asystencji osobistej;
- 4) podejmuje bieżące interwencje i działania w razie nieprawidłowości w świadczeniu asystencji osobistej lub trudności w relacji pomiędzy użytkownikiem a asystentem osobistym;
- 5) w razie potrzeby wspiera użytkownika oraz asystenta osobistego w zakresie realizacji obowiązków związanych z raportowaniem świadczenia asystencji osobistej, oraz w zakresie korzystania z systemu informatycznego, o którym mowa w art 6 pkt 1;
- 6) przygotowuje i prowadzi ewaluację świadczenia asystencji osobistej.

4. Koordynatorem asystencji osobistej może być osoba, która spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) posiada co najmniej dwuletnie udokumentowane doświadczenie w realizacji działań wspierających osoby z niepełnosprawnościami lub ich rodzin, lub korzystała z asystencji osobistej jako użytkownik w wymiarze średnio co najmniej 30 godzin miesięcznie przez co najmniej 1 rok;
- 2) posiada co najmniej roczne udokumentowane doświadczenie w koordynowaniu pracy zawodowej lub wolontariackiej zespołów powyżej 5 osób;
- 3) spełnia co najmniej jedno z poniższych wymagań:
 - a) posiada co najmniej roczne doświadczenie w obsłudze asystencji osobistej, lub innych niż asystencja osobista form indywidualnego wsparcia osoby z niepełnosprawnością w wykonywaniu czynności, których nie może wykonywać bez korzystania ze wsparcia osób trzecich na równi z innymi osobami,
 - b) posiada doświadczenie świadczenia asystencji osobistej jako asystent osobisty, w wymiarze średnio co najmniej 30 godzin miesięcznie przez co najmniej 1 rok;
- 4) posiada co najmniej średnie wykształcenie.

5. Realizator jest administratorem danych osobowych przetwarzanych w związku z wykonywaniem zadań określonych w ust. 2.

6. Koordynator podlega kontroli realizatora. Realizator może być również kontrolowany przez wojewodę.

7. Do kontroli, o której mowa w ust. 6 należy odpowiednio stosować art. 23 ust. 2-4.

Art. 26. 1. Realizator zapewnia szkolenie ogólne dla asystentów osobistych, szkolenie z pierwszej pomocy oraz przeszkolenie z ewakuacji osób z niepełnosprawnościami dla asystentów osobistych.

2. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy program i zakres godzinowy szkolenia ogólnego dla asystentów osobistych, szkolenia z pierwszej pomocy oraz przeszkolenia z ewakuacji osób z niepełnosprawnościami dla asystentów osobistych, a także minimalne kwalifikacje osób prowadzących te szkolenia, mając na względzie potrzebę zapewnienia ich wysokiej jakości, zrozumiałości ich treści, dopasowania do potrzeb asystentów osobistych oraz łatwość rozliczania i prowadzenia dokumentacji.

Rozdział 5

Kontrakt o świadczenia asystencji osobistej

Art. 27. Asystencja osobista może być realizowana na podstawie kontraktu trójstronnego, albo kontraktu dwustronnego:

- 1) o świadczenie asystencji osobistej, do którego zgodnie z przepisami Kodeksu cywilnego stosuje się przepisy dotyczące umowy zlecenia, wykonywanego osobiście przez asystenta osobistego będącego stroną kontraktu, albo
- 2) o współpracę w zakresie świadczenia asystencji osobistej z osobą prowadzącą własną, jednoosobową działalność gospodarczą lub osobą fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej, o ile osoba prowadząca działalność gospodarczą, którą realizator lub użytkownik angażuje do świadczenia asystencji osobistej, świadczy asystencję osobiście.

Art. 28. 1. Kontrakt trójstronny zawierany jest przez użytkownika, realizatora oraz asystenta osobistego.

2. Kontrakt trójstronny określa:

- 1) strony kontraktu;
- 2) cel i przedmiot kontraktu;
- 3) wskazanie zakresu świadczeń stron kontraktu oraz skutków ich niewykonania lub nienależytego wykonania;
- 4) datę rozpoczęcia i zakończenia świadczenia asystencji osobistej;
- 5) czas i miejsce świadczenia asystencji osobistej;
- 6) planowaną miesięczną liczbę godzin asystencji osobistej realizowaną przez asystenta osobistego, do wysokości liczby godzin ustalonej decyzją Zespołu;
- 7) numer rachunku bankowego asystenta osobistego, na który przekazywane będzie wynagrodzenie asystenta;
- 8) poziom wysokości stawki godzinowej asystencji osobistej za świadczenie asystencji osobistej użytkownikowi oraz sposób i termin jego wypłaty;
- 9) szczegółowy i indywidualnie ustalony dla danego użytkownika zakres czynności i działań świadczonych przez asystenta osobistego;
- 10) wskazanie sposobu organizacji zastępstwa za asystenta osobistego, w sytuacji, gdy czasowo nie będzie on zdolny do świadczenia asystencji osobistej;

- 11) informacja o obowiązku odbycia przez asystenta osobistego w szkolenia z zakresu pierwszej pomocy;
- 12) zakres szkoleń specjalistycznych przysługujących asystentowi osobistemu;
- 13) klauzulę poufności w zakresie zabezpieczenia informacji, które nie mogą być ujawnione osobom trzecim;
- 14) inne ustalenia i informacje istotne dla kompleksowego i efektywnego świadczenia asystencji osobistej;
- 15) warunki i sposób zmiany, a także rozwiązania kontraktu;
- 16) w stosownych przypadkach, zgodę użytkownika albo osoby, o której mowa w art. 15 ust. 1, na wykonywanie przez asystenta wobec użytkownika czynności wynikających z zaleceń wydanych przez osoby wykonujące zawód medyczny.

3. Jeżeli użytkownik korzysta ze wsparcia więcej niż jednego asystenta osobistego, zawiera odrębny kontrakt z każdym z tych asystentów i z realizatorem, osobno.

Art. 29. 1. Realizator może odmówić zawarcia kontraktu trójstronnego z asystentem osobistym w sytuacji, gdy:

- 1) asystent nie jest w stanie dostosować swojego harmonogramu pracy do potrzeb osoby wymagającej asystencji osobistej;
- 2) asystent nie ma możliwości zapewnienia w miesiącu odpowiedniej liczby godzin asystencji osobistej;
- 3) asystent nie ma możliwości wykonywać zakresu czynności asystencji osobistej wskazywanych przez użytkownika.

2. W przypadku ustalenia, że asystent nieprawidłowo wypełnia obowiązki wynikające z kontraktu, realizator może tę umowę rozwiązać.

Art. 30. Kontrakt rozwiązuje się:

- 1) przez oświadczenie jednej ze stron z zachowaniem okresu wypowiedzenia (rozwiązanie kontraktu za wypowiedzeniem);
- 2) przez oświadczenie jednej ze stron bez zachowania okresu wypowiedzenia (rozwiązanie kontraktu bez wypowiedzenia);
- 3) z upływem czasu, na który kontrakt został zawarty.

Art. 31. 1. Okres wypowiedzenia kontraktu jest uzależniony od okresu trwania kontraktu i wynosi:

- 1) 1 tydzień, jeżeli kontrakt trwał krócej niż 1 miesiąc;

- 2) 2 tygodnie, jeżeli kontrakt trwał co najmniej 1 miesiąc;
- 3) 1 miesiąc, jeżeli kontrakt trwał co najmniej 6 miesięcy;
- 4) 3 miesiące, jeżeli kontrakt trwał co najmniej 3 lata.

2. Wypowiedzenia kontraktu może dokonać każda z jego stron.

Art. 32. Rozwiązanie kontraktu na podstawie art. 30 pkt 2 może zostać dokonane, w przypadku:

- 1) uporczywego lub długotrwałego niewykonywania lub nienależytego wykonywania przez asystenta obowiązków wynikających z kontraktu, co może skutkować zagrożeniem zdrowia, życia lub bezpieczeństwa użytkownika;
- 2) utraty uprawnień użytkownika do korzystania z asystencji osobistej;
- 3) wykreślenia asystenta z rejestru asystentów osobistych;
- 4) naruszenia praw lub godności osobistej asystenta osobistego lub użytkownika;
- 5) utraty zaufania przez jedną ze stron;
- 6) ustania potrzeby korzystania przez użytkownika ze wsparcia w ramach asystencji osobistej;
- 7) niewykonywania usług przez asystenta osobistego w należyty sposób.

Art. 33. Oświadczenie o wypowiedzeniu kontraktu lub rozwiązaniu kontraktu ze skutkiem natychmiastowym wymaga postaci elektronicznej i złożenia go w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 6 pkt 1, pod rygorem nieważności. Oświadczenie o rozwiązaniu kontraktu, w każdym przypadku, wymaga uzasadnienia.

Art. 34. 1. Wygaśnięcie kontraktu następuje w przypadku śmierci użytkownika lub asystenta osobistego.

Art. 35. 1. W przypadku rozwiązania kontraktu, asystentowi osobistemu przysługuje wyłącznie wynagrodzenie odpowiadające jego dotychczasowym czynnościom.

2. Asystentowi osobistemu nie przysługuje prawo do dochodzenia roszczeń na podstawie art. 746 § 1 Kodeksu cywilnego innych niż wynagrodzenie, o którym mowa ust.1.

Art. 36. 1. Kontrakt dwustronny jest podstawą świadczenia asystencji osobistej w przypadku użytkownika samozatrudniającego.

2. Przed zawarciem kontraktu dwustronnego użytkownik samozatrudniający składa w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 6 pkt 1, oświadczenie, w którym:

- 1) oświadcza o wyborze samodzielnego zarządzania asystencją osobistą;
- 2) oświadcza o odbyciu szkolenia dla użytkowników samozatrudniających;

- 3) oświadcza o zdaniu testu sprawdzającego znajomość praw i obowiązków związanych z funkcją użytkownika samozarządzającego oraz posiadaniem umiejętności umożliwiających pełnienie funkcji użytkownika samozatrudniającego.
- 4) deklaruje samodzielne zatrudnianie, rozliczanie i prowadzenie dokumentacji związanej z zatrudnieniem asystenta osobistego.

3. Szkolenie oraz test, o których mowa w ust. 2, pkt 2 i 3 organizuje Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych.

Art. 37. Użytkownik samozatrudniający obowiązany jest:

- 1) prowadzić na bieżąco ewidencję godzin świadczenia asystencji osobistej;
- 2) wskazać numer wyodrębnionego rachunku bankowego w celu rozliczania asystencji osobistej;
- 3) dokumentować wykonywanie kontraktu o świadczenie asystencji osobistej;
- 4) przechowywać dokumenty, o których mowa w pkt 3, przez okres 5 lat od dnia zakończenia wykonywania kontraktu o świadczenie asystencji osobistej;
- 5) udzielać właściwemu miejscowo wojewodzie wszelkich wyjaśnień dotyczących rozliczenia godzin świadczenia asystencji osobistej oraz przedstawiać na ich żądanie dokumenty potwierdzające wykonywanie kontraktu o świadczenie asystencji osobistej;
- 6) terminowo wypłacać wynagrodzenie asystenta osobistego przekazane na wyodrębniony rachunek bankowy użytkownika przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, na wskazany przez asystenta osobistego rachunek bankowy.

Art. 38. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, wzór kontraktu trójstronnego i kontraktu dwustronnego o świadczenie usług asystencji osobistej, uwzględniając konieczność efektywnego świadczenia asystencji osobistej oraz zagwarantowania właściwego wypełniania praw i obowiązków stron tych kontraktów.

Art. 39. 1. Użytkownik samozatrudniający składa w systemie teleinformatycznym, raport ze świadczenia asystencji osobistej za każdy miesiąc w terminie do 7 dnia następnego miesiąca.

2. Użytkownik samozatrudniający kieruje asystenta osobistego na szkolenie ogólne dla asystentów osobistych, szkolenie z pierwszej pomocy oraz szkolenie z ewakuacji osób z niepełnosprawnościami dla asystentów osobistych, zlecając realizację tych szkoleń wybranemu realizatorowi.

3. Użytkownik samozatrudniający jako płatnik składek zgłasza asystenta osobistego do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego, i przekazuje do Zakładu Ubezpieczeń

Spółecznych składki na jego ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe i zdrowotne oraz przekazuje do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za dany miesiąc deklaracje rozliczeniowe lub deklaracje rozliczeniowe korygujące, o których mowa w przepisach ustawy z dnia 13 października 1998 r. systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 497, 863, 1243 i 1615).

4. Użytkownik samozatrudniający jest zobowiązany do wypełnienia deklaracji rozliczeniowej, o której mowa w ust. 3 i przekazania jej do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, najpóźniej do 15. dnia miesiąca następującego po miesiącu, za który składane są składki.

5. Zakład Ubezpieczeń Społeczny, na podstawie złożonej deklaracji rozliczeniowych dokonuje potrącenia składek i wypłaty środków do 25. dnia miesiąca następującego po miesiącu, za który składane są składki.

6. Składki na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie chorobowe finansowane są z budżetu państwa.

7. Asystent osobisty jest zobowiązany do złożenia użytkownikowi samozatrudniającemu oświadczenia dotyczącego podlegania lub niepodlegania obowiązkowi ubezpieczeń społecznych oraz ubezpieczeniu zdrowotnemu, z innych tytułów. W przypadku podleganiu takiemu ubezpieczeniu w oświadczeniu asystent wskazuje, czy kwota podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z tego tytułu jest niższa od kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę, zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Art. 40. Do kontraktu dwustronnego należy odpowiednio stosować przepisy o kontrakcie.

Rozdział 6

Wybór realizatora i asystenta osobistego

Art. 41. 1. Użytkownik wybiera realizatora albo samo zatrudnia asystenta osobistego, deklarując to w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 6 pkt 2.

2. Użytkownik może korzystać z asystencji osobistej organizowanej i realizowanej przez jednego wybranego przez siebie realizatora.

3. Użytkownik może dokonać zmiany realizatora po upływie miesiąca od dnia wypowiedzenia kontraktu, liczonego od ostatniego dnia miesiąca, w którym złożył wypowiedzenie, nie wcześniej jednak niż z końcem okresu wypowiedzenia kontraktu.

4. Użytkownik może uzupełnić w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 6 pkt 2, szczególne potrzeby dotyczące wsparcia ze strony asystentów osobistych lub realizacji asystencji osobistej.

Art. 42. 1. Użytkownik, w porozumieniu z realizatorem, wybiera asystenta osobistego spośród kandydatów na asystentów osobistych wpisanych do Rejestru asystentów.

2. Wybór, o którym mowa w ust. 1, może nastąpić w taki sposób, że użytkownik wskazuje kandydata na asystenta osobistego, a realizator zawiera z użytkownikiem oraz tak wskazanym asystentem osobistym kontrakt trójstronny.

3. W przypadku niewskazania kandydata na asystenta osobistego przez użytkownika, realizator niezwłocznie, nie później niż w ciągu 30 dni od dnia złożenia wniosku o asystencję osobistą przez użytkownika, wskazuje co najmniej dwóch kandydatów, którzy są zdolni do świadczenia asystencji osobistej użytkownikowi zgodnie z jego potrzebami wskazanymi w formularzu samooceny potrzeb w zakresie asystencji osobistej oraz szczególnymi potrzebami, o których mowa w art 41 ust. 4 – spośród kandydatów na asystentów osobistych wpisanych do Rejestru asystentów.

4. W przypadku użytkownika niepełnoletniego lub ubezwłasnowolnionego, wyboru asystenta osobistego dokonuje użytkownik, za zgodą osoby, o której mowa w art. 15 ust. 1.

5. Realizator zapewnia użytkownikowi wsparcie takiej liczby asystentów osobistych jaka jest potrzebna, aby wypełnić potrzeby użytkownika zapisane w decyzji, w szczególności liczbę godzin asystencji osobistej. W stosunku do każdego potrzebnego asystenta obowiązują odpowiednio ust. 1-4.

Art. 43. 1. Kandydaci na asystenta osobistego wskazani przez realizatora, muszą spełniać co najmniej jeden z dwóch poniższych warunków:

- 1) posiadać kwalifikacje co najmniej w jednym z następujących kierunków: asystent osoby niepełnosprawnej, opiekun osoby starszej, opiekun medyczny, pedagog, psycholog, terapeuta zajęciowy, pracownik socjalny, pielęgniarka, położna, fizjoterapeuta, technik fizjoterapii;
- 2) posiadać co najmniej 6-miesięczne, udokumentowane doświadczenie w udzielaniu bezpośredniego wsparcia osobom z niepełnosprawnością, w szczególności doświadczenie zawodowe lub doświadczenie w zakresie udzielania wsparcia osobom z niepełnosprawnością w formie wolontariatu.

2. W przypadku, gdy użytkownik przebywa w podmiocie, o którym mowa w art. 63 ust. 3 lub korzysta z usług wskazanych w art. 64 ust. 3 asystentem osobistym nie może być osoba zatrudniona w ramach stosunku pracy lub w ramach umowy cywilnoprawnej w tym podmiocie.

3. Użytkownik ma prawo korzystać ze wsparcia więcej niż jednego asystenta osobistego jednocześnie, w tym samym czasie i miejscu, w okresie, w którym przysługuje osobie z

niepełnosprawnością prawo do asystencji osobistej, określonego w decyzji o ustaleniu prawa do asystencji osobistej.

4. W przypadku korzystania ze wsparcia więcej niż jednego asystenta osobistego w tym samym czasie, godziny świadczenia usług przez każdego z asystentów osobistych liczone są osobno.

Rozdział 7

Zakres wsparcia udzielany w ramach asystencji osobistej

Art. 44. 1. Asystencja osobista może być realizowana poprzez wspieranie użytkownika we wszelkich czynnościach życia codziennego, w obszarach:

- 1) czynności samoobsługowych, w tym utrzymania higieny osobistej;
- 2) czynności zaleconych przez osobę wykonującą zawód medyczny, w tym czynności medyczno-pielęgniacyjnych;
- 3) prowadzenia gospodarstwa domowego i wypełniania ról w rodzinie;
- 4) przemieszczania się;
- 5) komunikowania się z otoczeniem;
- 6) podejmowania aktywności życiowej, w tym osobistej, społecznej i zawodowej.

2. Asystent osobisty, który nie posiada medycznych kwalifikacji zawodowych do wykonywania wobec użytkownika czynności medyczno-pielęgniacyjnych może, za zgodą użytkownika albo osoby, o której mowa w art. 15 ust. 1, wykonywać wobec użytkownika czynności wynikające z zaleceń wydanych przez osoby wykonujące zawód medyczny, które na co dzień wykonuje lub mogłaby wykonywać osoba stale wspierająca, po odpowiednim przeszkoleniu przez osobę wykonującą zawód medyczny. Przeszkolenie zapewnia i organizuje realizator, a w przypadku użytkownika samozatrudniającego, ten użytkownik, za pośrednictwem wybranego realizatora.

3. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi w drodze rozporządzenia:

- 1) rodzaje czynności, które mogą być wykonywane w ramach asystencji osobistej w tym czynności medyczno-pielęgniacyjne;
- 2) kwalifikacje osób świadczących asystencję osobistą;
- 3) zakres przeszkolenia w celu wykonywania czynności medyczno-pielęgniacyjnych oraz minimalne kwalifikacje osób prowadzących te szkolenia

– uwzględniając szczególne potrzeby osób wymagających wsparcia w ramach asystencji osobistej, których zapewnienie jest konieczne dla umożliwienia niezależnego życia użytkownika.

Rozdział 8

Asystent osobisty

Art. 45. 1. Asystentem osobistym może być osoba, która spełnia wszystkie poniższe wymogi:

- 1) jest pełnoletnia;
- 2) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe;
- 3) nie ma orzeczonego prawomocnie zakazu prowadzenia działalności związanej z wychowywaniem, leczeniem, edukacją małoletnich lub opieką nad nimi lub zakazu przebywania w określonych środowiskach lub miejscach, zakazu kontaktowania się z określonymi osobami lub zakazu opuszczania określonego miejsca pobytu bez zgody sądu;
- 4) nie została prawomocnie pozbawiona władzy rodzicielskiej;
- 5) nie figuruje w bazie danych Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym;
- 6) ukończyła szkolenie ogólne dla asystentów osobistych;
- 7) ukończyła szkolenie z pierwszej pomocy;
- 8) ukończyła przeszkolenie z ewakuacji osób z niepełnosprawnościami;
- 9) nie jest wstępnym oraz zstępnym, krewnym w linii bocznej do trzeciego stopnia, małżonkiem, wstępnym oraz zstępnym małżonka, krewnym w linii bocznej małżonka do trzeciego stopnia, zięciem, synową, macochą lub ojczymem użytkownika, ani osobą wspólnie gospodarującą z użytkownikiem lub pozostającą z nim w faktycznym pożyciu, a także osobą pozostającą w stosunku przysposobienia z użytkownikiem;
- 10) nie jest osobą pełniącą funkcję rodziny zastępczej wobec użytkownika, osobą prowadzącą rodzinny dom dziecka w którym użytkownik przebywa, dyrektorem placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego w której użytkownik przebywa, osobą zatrudnioną w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego w której użytkownik przebywa do pomocy przy

sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;

- 11) nie jest osobą sprawującą wobec użytkownika funkcję rodziny wspierającej lub rodziny pomocowej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- 12) została wpisana do Rejestru asystentów;
- 13) zawarła z danym użytkownikiem kontrakt o świadczenie asystencji osobistej, oraz
- 14) ukończyła, po zawarciu kontraktu albo kontraktu dwustronnego, zindywidualizowany instruktaż przeprowadzony przez użytkownika lub osobę stale wspierającą użytkownika, osobę pełniącą funkcję rodziny zastępczej wobec użytkownika, osobę prowadzącą rodzinny dom dziecka, w którym użytkownik przebywa, dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, w której użytkownik przebywa.

2. Szkolenia, o których mowa w ust. 1 pkt 6-8 organizowane są przez realizatorów.

3. W przypadku wyboru realizatora asystencji osobistej instruktaż, o którym mowa w ust. 1 pkt 14, może się odbyć w obecności koordynatora asystencji osobistej lub, za zgodą użytkownika, innego przedstawiciela realizatora spełniającego wymagania, o których mowa w art. 22 ust. 1 pkt 2.

4. Zindywidualizowany instruktaż polega na indywidualnym przeszkoleniu asystenta osobistego w ramach czynności w obszarach określonych w art. 44 ust. 1, oraz sposobu ich wykonywania. Informację o przeprowadzonym zindywidualizowanym instruktażu użytkownik lub osoba, o której mowa w ust. 1 pkt 14, wprowadza do systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 6 pkt 2.

5. Szkolenia z pierwszej pomocy osoby nie posiadające medycznych kwalifikacji zawodowych obowiązane są odbywać raz na trzy lata.

Art. 46. Kandydat na asystenta osobistego składa wniosek o wpis do Rejestru asystentów drogą elektroniczną za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 6 pkt 1.

Art. 47. 1. Wpisu do Rejestru asystentów, wykreślenia z tego rejestru oraz zmiany wpisu do tego rejestru wojewoda dokonuje z wykorzystaniem systemu teleinformatycznego, utworzonego i udostępnionego mu przez zakład Ubezpieczeń Społecznych, o którym mowa w art. 6 pkt 1, przy zastosowaniu zapewnionych w tym systemie sposobów potwierdzenia pochodzenia oraz integralności przesłanych danych.

2. Wniosek o wpis do Rejestru asystentów zawiera:

- 1) imię i nazwisko;
- 2) datę urodzenia;
- 3) numer PESEL a w przypadku, gdy nie nadano numeru PESEL – numer i serię dokumentu potwierdzającego tożsamość;
- 4) adres miejsca zamieszkania;
- 5) adres miejsca pobytu lub ostatniego miejsca zamieszkania – w przypadku osoby nieposiadającej adresu miejsca zamieszkania;
- 6) adres do korespondencji, jeżeli jest inny niż adres zamieszkania;
- 7) obszar, na którym jest gotowy świadczyć asystencję osobistą;
- 8) adres poczty elektronicznej, jeżeli wnioskodawca taki adres posiada;
- 9) numer rachunku bankowego, na który ma być przelewane wynagrodzenie za świadczenie asystencji osobistej;
- 10) informacje określone w art. 43.

3. Kandydat na asystenta osobistego może również podać informacje:

- 1) o ukończeniu szkoleń, o których mowa w art. 45 ust. 1 pkt 6-8 ustawy
- 2) dotyczące preferowanego zakresu, warunków oraz dyspozycyjności w zakresie świadczenia asystencji osobistej, w tym w szczególności zakresu czynności i dostępności czasowej;
- 3) dotyczące kwalifikacji, doświadczenia, posiadanych uprawnień lub umiejętności istotnych dla świadczenia asystencji osobistej;

4. Przy wniosku o wpis do Rejestru asystentów, kandydat na asystenta osobistego składa oświadczenie następującej treści: „Świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia wynikającej z art. 233 § 6 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny oświadczam, że:

- 1) dane zawarte we wniosku o wpis do rejestru są kompletne i zgodne z prawdą;
- 2) znane mi są i spełniam warunki bycia asystentem osobistym określone w art. 45 ust. 1 pkt 1-5 ustawy z dnia ... 2024 r. o asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami.”.

5. Klauzula, o której mowa w ust. 3, zastępuje pouczenie właściwej instytucji o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań.

Art. 48. 1. Dane z Rejestru asystentów udostępnia się ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego. Przed ujawnieniem wpisu w Rejestrze asystentów wojewoda właściwy ze względu na miejsce zamieszkania kandydata na asystenta:

- 1) sprawdza poprawność i kompletność danych podanych we wpisie do Rejestru asystentów, o których mowa w art. 47 ust. 2,
 - 2) weryfikuje dane podane we wpisie do Rejestru asystentów
- w terminie 7 dni od dnia dokonania tego wpisu.

2. Dane z Rejestru asystentów obejmują elementy wskazane we wniosku, o którym mowa w art. 47 ust. 2.

3. Wojewoda jest obowiązany do samodzielnej weryfikacji drogą elektroniczną albo drogą pisemną za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 6 pkt 1, danych z Krajowego Rejestru Karnego. Wojewoda przetwarza wyłącznie te dane udostępnione mu z Krajowego Rejestru Karnego, które są niezbędne do realizacji zadań z zakresu asystencji osobistej.

4. Wojewoda jest obowiązany do samodzielnej weryfikacji drogą elektroniczną albo drogą pisemną za pośrednictwem systemu teleinformatycznego prowadzonego przez Ministra Sprawiedliwości, danych z Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym, a także danych z rejestru PESEL, o którym mowa w przepisach o ewidencji ludności.

Art. 49. 1. Wojewoda ujawnia wpis w Rejestrze asystentów, jeżeli jest on poprawny i kompletny.

2. Jeżeli wpis w Rejestrze asystentów nie spełnia wymagań określonych w ust. 1, wojewoda informuje o tym kandydata na asystenta osobistego wskazując termin na dokonanie zmiany lub uzupełnienie danych objętych wpisem do rejestru, pod rygorem wykreślenia wpisu z rejestru.

3. Wpis w Rejestrze asystentów, który nie spełnia wymagań określonych w ust. 1, z upływem terminu, o którym mowa w ust. 2, podlega wykreśleniu.

Art. 50. Kandydat na asystenta osobistego, którego wpis do Rejestru asystentów ujawniono jest obowiązany do niezwłocznego aktualizowania danych wpisanych do tego rejestru w przypadku ich zmiany, najpóźniej w ciągu 7 dni od ich wystąpienia.

Art. 51. 1. Dane osobowe kandydatów na asystentów osobistych i asystentów osobistych wpisanych do Rejestru asystentów są jawne dla Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i ministra do spraw zabezpieczenia społecznego.

2. Dane osobowe asystentów osobistych i kandydatów na asystentów osobistych przetwarzane w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 6 pkt 1, są jawne dla

realizatorów z obszaru gmin, w których asystencja osobista jest świadczona albo – w przypadku kandydatów na asystentów osobistych, z gmin w których zadeklarowali oni gotowość do świadczenia asystencji osobistej, pod warunkiem wyrażenia zgody na dostęp do tych danych.

3. Dane osobowe kandydatów na asystentów osobistych i asystentów osobistych wpisanych do rejestru są jawne dla osób z niepełnosprawnością, dla których ustalono prawo do asystencji, z wyłączeniem danych, o których mowa w art. 47 ust. 2 pkt 2-6.

4. Dane, o których mowa w 47 ust. 2 pkt 7 mogą zostać udostępnione pod warunkiem, że kandydat na asystenta dokonując wpisu do Rejestru asystentów, zaznaczył jawność tych danych.

3. Dane osobowe kandydatów na asystentów osobistych i asystentów osobistych wpisanych do rejestru są jawne dla osób z niepełnosprawnością, dla których ustalono prawo do asystencji, z wyłączeniem danych, o których mowa w art. 47 ust. 2 pkt 2-6.

4. Dane, o których mowa w 47 ust. 2 pkt 7 mogą zostać udostępnione pod warunkiem, że kandydat na asystenta dokonując wpisu do Rejestru asystentów, zaznaczył jawność tych danych.

Art. 52. 1. Wojewoda dokonuje wykreślenia z Rejestru asystentów w przypadku:

- 1) na wniosek w tym zakresie osoby wpisanej do tego rejestru;
- 2) zaprzestania spełniania przez asystenta osobistego warunków, o których mowa w art. 45 ust. 1;
- 3) niezgodności danych w rejestrze ze stanem faktycznym i niesprostowaniu tych danych w terminie 14 dni od dnia otrzymania wezwania w tej sprawie.

2. Usunięcie wpisu następuje w drodze decyzji administracyjnej.

Art. 53. W postępowaniu administracyjnym w sprawach dotyczących wpisu do Rejestru asystentów organem wyższego stopnia jest minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego.

Art. 54. Wykreślenie z Rejestru asystentów skutkuje wygaśnięciem z mocy prawa kontraktu z asystentem osobistym, którego ten wpis dotyczy.

Art. 55. Asystent osobisty nie może świadczyć asystencji osobistej w wymiarze większym niż 276 godzin miesięcznie, biorąc pod uwagę godziny świadczone wobec wszystkich użytkowników.

Art. 56. 1. Wynagrodzenie asystenta osobistego ustala się według poziomu stawki godzinowej asystencji osobistej.

2. Poziom wysokości stawki godzinowej uwzględnia:

- 1) rodzaj wykonywanych czynności, w tym medyczno-pielęgniacyjnych;
- 2) wykluczenie komunikacyjne użytkownika mające wpływ na trudność świadczenia asystencji osobistej dla użytkownika;
- 3) złożone potrzeby użytkownika.

3. Obowiązują następujące poziomy stawki godzinowej asystencji osobistej:

- 1) poziom bazowy;
- 2) pierwszy poziom podwyższony;
- 3) drugi poziom podwyższony;
- 4) trzeci poziom podwyższony.

4. Ustala się następujące stawki godzinowe asystencji osobistej:

- 1) dla poziomu bazowego – 46 złotych brutto;
- 2) dla pierwszego poziomu podwyższonego – 48 złotych brutto;
- 3) dla drugiego poziomu podwyższonego – 50 złotych brutto;
- 4) dla trzeciego poziomu podwyższonego – 52 złotych brutto.

5. Stawka godzinowa asystenta osobistego podlega corocznemu wzrostowi od dnia 1 stycznia danego roku kalendarzowego co najmniej o prognozowany wskaźnik przeciętnego wynagrodzenia brutto w gospodarce narodowej dla roku ubiegłego, zawarty w uzasadnieniu do projektu ustawy budżetowej.

6. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, nie później niż do dnia 15 października każdego roku, ogłasza, w drodze obwieszczenia, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, wysokość stawek godzinowych asystencji osobistej na rok następny, uwzględniając dotychczasowe zmiany wysokości stawek oraz zasadę, o której mowa w ust. 5.

7. Stawka godzinowa asystenta osobistego nie może być niższa niż określona dla poziomu bazowego albo jednego z poziomów podwyższonych na dany rok przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego w drodze obwieszczenia, o którym mowa w ust. 6.

8. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) sposób ustalania poziomu stawki godzinowej asystencji osobistej, uwzględniając konieczność podwyższenia stawki ze względu na okoliczności wskazane w ust. 2;

2) szczegółowy program i zakres godzinowy szkolenia ogólnego dla asystentów osobistych, szkolenia z pierwszej pomocy oraz przeszkolenia z ewakuacji osób z niepełnosprawnościami, a także minimalne kwalifikacje osób prowadzących te szkolenia – mając na względzie konieczność zapewnienia właściwych relacji pomiędzy użytkownikiem, a asystentem osobistym oraz zagwarantowania wysokiej jakości, efektywności i poziomu bezpieczeństwa świadczenia asystencji osobistej, oraz jej realizacji zgodnie z potrzebami użytkownika.

Art. 57.1. Asystentowi osobistemu, który świadczy asystencję osobistą na podstawie, o której mowa w art. 27 pkt 1, za każde 10 godzin świadczenia asystencji osobistej przysługuje 1 godzina płatnego urlopu.

2. Urlop, o którym mowa w ust. 1, udzielany jest przez realizatora, w uzgodnieniu z użytkownikiem, na wniosek asystenta osobistego, złożony w postaci elektronicznej w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 6 pkt 1. W przypadku, gdy podstawą asystencji osobistej jest kontrakt dwustronny, urlopu na wniosek asystenta złożony w postaci elektronicznej w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 6 pkt 1, udziela użytkownik samozatrudniający.

3. Przy udzielaniu urlopu należy brać pod uwagę potrzeby użytkownika i dostępność asystentów osobistych, biorąc pod uwagę konieczność zapewnienia odpowiedniego do potrzeb użytkownika, zastępstwa. Urlop może zostać udzielony tylko wtedy, gdy nie wpłynie to negatywnie na jakość świadczenia asystencji osobistej.

4. Wniosek o urlop powinien zawierać liczbę godzin, które asystent zamierza wykorzystać oraz proponowany termin urlopu.

5. Za czas korzystania przez asystenta osobistego z urlopu przysługuje mu wynagrodzenie takie, jakie by otrzymał, gdyby w tym czasie świadczył asystencję osobistą.

6. Urlop wykorzystywany jest w formie czasu wolnego udzielonego asystentowi osobistemu. Ekwiwalent pieniężny za ten urlop przysługuje wyłącznie w przypadku rozwiązania albo wygaśnięcia kontraktu.

7. Wynagrodzenie za urlop oraz ekwiwalent za urlop asystenta osobistego oblicza się według stawki godzinowej przysługującej asystentowi określonej w kontrakcie, biorąc pod uwagę liczbę godzin urlopu niewykorzystanych przez asystenta.

Art. 58. 1. Asystent osobisty podlega obowiązkowemu ubezpieczeniu od odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone przy wykonywaniu czynności asystencji osobistej.

2. Obowiązek ubezpieczenia, o którym mowa w ust. 1, nie dotyczy asystentów osobistych niewykonywujących czynnie asystencji osobistej w ramach kontraktu lub kontraktu dwustronnego.

3. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego po zasięgnięciu opinii ministra finansów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy zakres ubezpieczenia obowiązkowego, o którym mowa w ust. 1, termin powstania obowiązku ubezpieczenia oraz minimalną sumę gwarancyjną, biorąc pod uwagę specyfikę i zakres realizacji zadań asystenta osobistego.

Art. 59. Asystent osobisty jest uprawniony do:

- 1) uczestniczenia w czynnościach wskazanych przez użytkownika, w ramach obszarów określonych w art. 44 ust. 1;
- 2) wstępu do miejsc wykonywania tych czynności;
- 3) za zgodą użytkownika, dostępu do wszelkich informacji dostępnych dla użytkownika, a niezbędnych do świadczenia asystencji osobistej, przy zachowaniu zobowiązania do poufności;
- 4) korzystania z superwizji asystencji osobistej w wymiarze nie mniejszym niż 6 godzin na pół roku.

Art. 60. 1. Superwizorem asystencji osobistej może być osoba, która posiada certyfikat superwizora pracy socjalnej lub:

- 1) wykształcenie wyższe w zakresie nauk społecznych lub wykształcenie wyższe w zakresie nauk medycznych i nauk o zdrowiu, oraz
- 2) co najmniej 3-letnie doświadczenie zawodowe jako asystent osobisty lub koordynator asystencji osobistej.

2. Przed rozpoczęciem pracy superwizor asystencji osobistej jest obowiązany ukończyć szkolenie dla superwizorów asystencji osobistej.

Art. 61. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowy program i zakres godzinowy szkoleń dla użytkowników, koordynatorów i supervisorów asystencji osobistej oraz doradców wzajemnych oraz minimalne kwalifikacje osób prowadzących te szkolenia;
 - 2) sposób realizacji superwizji;
 - 3) sposób realizacji doradztwa wzajemnego
- mając na względzie konieczność zapewnienia właściwych relacji pomiędzy użytkownikiem a asystentem osobistym oraz zagwarantowania właściwej jakości i bezpieczeństwa świadczenia asystencji osobistej.

Rozdział 9

Warunki świadczenia asystencji osobistej

Art. 62. 1. Asystent osobisty świadczy wsparcie pod kierunkiem użytkownika.

2. W przypadku, gdy użytkownikiem jest osoba niepełnoletnia świadczenie asystencji osobistej odbywa się przy wsparciu odpowiednio osoby, o której mowa w art. 15 ust. 1.

3. W przypadku, gdy użytkownikiem jest osoba ubezwłasnowolniona całkowicie lub częściowo świadczenie asystencji osobistej może odbywać się przy wsparciu odpowiednio jej przedstawiciela ustawowego lub kuratora osoby niepełnosprawnej.

Art. 63. 1. Prawo do asystencji osobistej ulega zawieszeniu na czas przebywania użytkownika:

- 1) w zakładzie karnym;
- 2) w zakładzie poprawczym albo schronisku dla nieletnich;
- 3) w Krajowym Ośrodku Zapobiegania Zachowaniom Dyssocjalnym.

2. Przepisu ust. 1 pkt 1 nie stosuje się do osób obywających karę pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego.

3. Asystencja osobista nie jest realizowana na terenie:

- 1) szpitala psychiatrycznego lub innej jednostki typu zamkniętego,
- 2) domu pomocy społecznej,
- 3) rodzinnego domu pomocy, o którym mowa w art. 52 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 i 1572),
- 4) zakładu opiekuńczo-leczniczego,
- 5) zakładu pielęgnacyjno-opiekuńczego,
- 6) hospicjum stacjonarnego,

- 7) placówki opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego,
- 8) w zakładach leczenia uzdrowiskowego udzielających całodobowych stacjonarnych świadczeń opieki zdrowotnej,
- 9) innej niż wymienione w pkt 1-8 placówki zapewniającej całodobową opiekę osobom z niepełnosprawnościami, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, z wyłączeniem mieszkań wspomaganych i mieszkań treningowych, o których mowa w art. 53 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 i 1572).

– o ile podmiot określony w pkt. 1-9 jest zobowiązany do zapewnienia opieki użytkownikowi.

4. Przepisu ust. 3 nie stosuje się do osób umieszczonych w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, o ile dyrektor tej placówki osobiście sprawuje całodobową opiekę nad osobą uprawnioną do asystencji osobistej i prowadzi wspólnie z nią gospodarstwo domowe.

5. Przepisu ust. 3 nie stosuje się do świadczenia czynności asystencji osobistej:

- 1) niezbędnych do skorzystania z asystencji osobistej poza podmiotami wskazanymi w ust. 3, lub
- 2) gdy użytkownik realizuje obowiązki zawodowe lub odwiedza osobę przebywającą w podmiotach wskazanych w ust. 3.

6. Dyrektor aresztu lub zakładu karnego lub kierownik Krajowego Ośrodka Zapobiegania Zachowaniom Dyssocjalnym jest obowiązany niezwłocznie powiadomić Zakład Ubezpieczeń Społecznych o tymczasowym aresztowaniu lub o odbywaniu kary pozbawienia wolności lub o umieszczeniu użytkownika w Krajowym Ośrodku Zapobiegania Zachowaniom Dyssocjalnym.

7. Dyrektor zakładu poprawczego lub schroniska dla nieletnich jest obowiązany niezwłocznie powiadomić Zakład Ubezpieczeń Społecznych o umieszczeniu w zakładzie poprawczym albo schronisku dla nieletnich.

Art. 64. 1. Liczbę przyznanych godzin asystencji osobistej, ustalonej w decyzji Zespołu zmniejsza się o 75%, w okresie przebywania użytkownika w placówkach wymienionych w art. 63 ust. 3, liczonego od 15. dnia kalendarzowego przebywania w nich.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do osób umieszczonych w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, o ile dyrektor tej placówki osobiście sprawuje całodobową

opiekę nad osobą uprawnioną do asystencji osobistej i prowadzi wspólnie z nią gospodarstwo domowe.

3. Liczbę przyznanych godzin asystencji osobistej, ustaloną w decyzji Zespołu, zmniejsza się o 35% w okresie korzystania przez danego użytkownika z usług, liczonych od 15. dnia kalendarzowego korzystania z nich, realizowanych w:

- 1) placówce oświatowej niezapewniającej całodobowej opieki
- 2) ośrodka wsparcia dla osób zaburzeniami psychicznymi, o którym mowa w art. 51 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- 3) klubie integracji społecznej;
- 4) centrum integracji społecznej;
- 5) warsztacie terapii zajęciowej;
- 6) innym niż wymienione w pkt 1-5 ośrodku wsparcia lub placówce, zapewniających wsparcie dzienne.

4. Nie stosuje się ust. 3 w stosunku do osób, o których mowa w art. 9 ust. 1 pkt 2.

5. W przypadku spełniania przez użytkownika przesłanek łącznie, zawartych w ust. 1 i 3, liczbę przyznanych godzin asystencji osobistej zmniejsza się jednokrotnie, o wartość wskazaną w ust. 1.

6. Wynik pomniejszenia liczby przyznanych godzin asystencji osobistej zaokrągla się wzwyż do liczby całkowitej.

7. Liczba przyznanych godzin asystencji osobistej, pomniejszonych w związku z ust. 1,3 i 4 nie może wynieść mniej niż 15 godzin miesięcznie.

8. Zmniejszenia liczby godzin asystencji, o których mowa w ust. 1 i 3, dokonuje się od kolejnego miesiąca następującego po miesiącu, w którym użytkownik rozpoczął korzystanie z usług placówki, o której mowa w art. 63 ust. 3 lub korzystał z usług wymienionych w ust. 3.

Art. 65. W przypadku jednoczesnego korzystania z:

- 1) usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- 2) zatrudnienia wspomaganego,
- 3) usług centrum integracji społecznej lub klubu integracji społecznej, o których mowa w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 83),
- 4) świadczeń szpitalnych lub stacjonarnych i całodobowych świadczeń zdrowotnych innych niż świadczenia szpitalne, finansowanych ze środków publicznych, w rozumieniu art. 2

pkt 11 i 12 ustawy z 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2024 r. poz. 799),

- 5) innych niż asystencja osobista finansowanych ze środków publicznych form indywidualnego wsparcia osoby z niepełnosprawnością w wykonywaniu czynności, których nie może wykonywać bez korzystania ze wsparcia osób trzecich na równi z innymi osobami,
- 6) warsztatu terapii zajęciowej albo zakładu aktywności zawodowej w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- 7) placówki wsparcia dziennego, o której mowa w art. 19 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- 8) jednostki organizacyjnej pomocy społecznej, o której mowa w art. 6 pkt 5 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- 9) hospicjum domowego

– czynności realizowane w ramach wymienionych usług oraz w ramach asystencji osobistej nie mogą być wykonywane w tym samym czasie i obejmować tych samych czynności.

Art. 66. 1. Koordynator asystencji osobistej dokonuje ewaluacji świadczenia asystencji osobistej, nie rzadziej niż raz na trzy miesiące. Ewaluacja jest obowiązkowa w ostatnim miesiącu obowiązywania kontraktu trójstronnego lub kontraktu dwustronnego.

2. W ewaluacji świadczenia asystencji osobistej bierze udział użytkownik i asystent osobisty. W ewaluacji świadczenia asystencji osobistej osoby niepełnoletniej lub o ograniczonej zdolności do czynności prawnych bierze udział jej przedstawiciel ustawowy. W ewaluacji świadczenia asystencji osobistej, jeśli jest to konieczne dla właściwego uzyskania informacji zwrotnej od osoby z niepełnosprawnością, może uczestniczyć osoba stale wspierająca. Na wniosek użytkownika w ewaluacji może uczestniczyć doradca wzajemny.

3. Ewaluacja świadczenia asystencji osobistej ma na celu:

- 1) sprawdzenie czy asystencja osobista spełnia potrzeby użytkownika;
- 2) ocenę jakości świadczonej asystencji osobistej;
- 3) identyfikację obszarów wymagających poprawy.

4. W procesie ewaluacji ocenie podlegają:

- 1) w zakresie kompetencji asystenta osobistego jego:
 - a) umiejętności,
 - b) profesjonalizm,

- c) empatia i stosunek do użytkownika;
- 2) w zakresie dostosowania usług do indywidualnych potrzeb użytkownika:
 - a) jakość pomocy w codziennych czynnościach,
 - b) postępowanie zgodnie z instrukcjami użytkownika;
- 3) w zakresie jakości komunikacji między użytkownikiem a asystentem osobistym:
 - a) rozumienie przez asystenta osobistego potrzeb użytkownika,
 - b) umiejętność właściwego reagowania asystenta osobistego na problemy, sugestie i uwagi użytkownika;
- 4) zadowolenie użytkownika z jakości usług świadczonych przez asystenta osobistego,
- 5) w zakresie efektywności i czasu realizacji zadań w ramach asystencji, w tym przestrzegania przez asystenta osobistego ustalonego czasu świadczenia asystencji osobistej.

5. Zbieranie informacji w obszarach, o których mowa w ust. 4, odbywa się przy zastosowaniu następujących metod:

- a) wywiadu z użytkownikiem, lub – jeśli jest to konieczne dla właściwego rozpoznania potrzeb osoby z niepełnosprawnością – z osobą stale wspierającą użytkownika,
- b) wywiadu z asystentem osobistym,
- c) obserwacji pracy asystenta,
- d) ankiet wypełnianych przez użytkownika, lub – jeśli jest to konieczne dla właściwego rozpoznania potrzeb osoby z niepełnosprawnością – osobę stale wspierającą użytkownika,
- e) raportów sporządzanych przez asystentów osobistych opisujących ich działania, problemy i potrzeby.

6. Koordynator sporządza protokół z ewaluacji świadczenia asystencji osobistej, który zawiera:

- 1) imię i nazwisko użytkownika asystencji osobistej oraz asystenta osobistego;
- 2) oznaczenie umowy, na podstawie której usługa asystencji osobistej jest świadczona;
- 3) wskazanie okresu, którego ewaluacja dotyczy;
- 4) informację o liczbie godzin zrealizowanych w danym miesiącu;
- 5) informację o godzinach niezrealizowanych w danym miesiącu;
- 6) wnioski dotyczące jakości świadczonej asystencji osobistej, a także dodatkowych potrzeb wsparcia w określonych obszarach, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie

art. 6b⁶ ust. 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, o ile takie występują.

7. Ewaluacja świadczenia asystencji osobistej dokumentowana jest w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 6 pkt 1, i polega na składaniu w tym systemie ankiet użytkowników, raportów asystentów i protokołów koordynatorów, według zamieszczonych w tym systemie wzorów ankiet, raportów i protokołów.

8. Wzory ankiet, raportów i protokołów, o których mowa w ust. 7, określa Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych.

9. Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych na podstawie danych zebranych z ewaluacji świadczenia asystencji osobistej dokonuje analizy jakości asystencji osobistej, wskazuje na nieprawidłowości, jeżeli takie wystąpiły oraz wskazuje na rodzaje działań naprawczych, które należy zastosować, i przekazuje w drodze elektronicznej wojewodzie.

10. Realizatorzy i użytkownicy samozatrudniający asystentów osobistych oraz osoby i podmioty zaangażowane przez nich przy organizacji lub świadczeniu asystencji osobistej uczestniczą w ewaluacji świadczenia asystencji osobistej przeprowadzanej przez Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych lub podmioty zaangażowane przez niego do realizacji ewaluacji.

11. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy sposób realizacji ewaluacji świadczenia asystencji osobistej, mając na względzie konieczność zagwarantowania wysokiej jakości i właściwego poziomu bezpieczeństwa świadczenia asystencji osobistej.

Art. 67. 1. Osoba, która nienależnie korzystała z asystencji osobistej, jest obowiązana do zwrotu kosztów jej świadczenia na rachunek bankowy wojewody.

2. Decyzję o zwrocie kosztów świadczenia asystencji osobistej wydaje wojewoda.

3. Za nienależne korzystanie z asystencji osobistej uważa się asystencję osobistą świadczoną:

- 1) na podstawie fałszywych danych zawartych we wniosku o ustalenie prawa do asystencji osobistej, załącznikach do tego wniosku, oświadczeniach lub dokumentach albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd przez użytkownika;
- 2) mimo braku prawa do asystencji osobistej.

4. Od ustalonych przez wojewodę kosztów nienależnego korzystania z asystencji osobistej są naliczane odsetki ustawowe za opóźnienie.

5. W przypadku, gdy użytkownik samozatrudniający nie dokonuje zapłaty za korzystanie z asystencji osobistej, asystent osobisty może żądać odsetek za opóźnienie, w wysokości ustawowej.

6. Należności z tytułu nienależnego korzystania z asystencji osobistej ulegają przedawnieniu z upływem 3 lat od dnia, w którym decyzja o ustaleniu i zwrocie kosztów nienależnego korzystania z asystencji osobistej stała się ostateczna.

7. Bieg przedawnienia przerywa:

- 1) odroczenie terminu płatności należności,
- 2) rozłożenie spłaty należności na raty,
- 3) zastosowanie środka egzekucyjnego, o którym dłużnik został powiadomiony,
- 4) ogłoszenie upadłości dłużnika

– przy czym po przerwaniu biegu terminu przedawnienia, biegnie on na nowo od dnia następującego odpowiednio po dniu odroczenia terminu płatności należności, rozłożenia spłaty należności na raty, zastosowania środka egzekucyjnego, o którym dłużnik został powiadomiony, lub ogłoszenia upadłości.

8. Nie wydaje się decyzji o ustaleniu i zwrocie kosztów nienależnego korzystania z asystencji osobistej, jeżeli od dnia wydania ostatecznej decyzji ustalającej prawo do asystencji osobistej upłynęło więcej niż 3 lata.

9. Kwoty kosztów nienależnego korzystania z asystencji osobistej podlegają egzekucji w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

10. Od decyzji wojewody, o której mowa w ust. 2, przysługuje wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy. Do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy stosuje się odpowiednio przepisy o odwołaniu od decyzji.

11. Wojewoda, na wniosek osoby, która nienależnie korzystała z asystencji osobistej, może umorzyć należność stanowiącą zwrot kosztów nienależnego korzystania z asystencji osobistej łącznie z odsetkami w całości lub w części, odroczyć termin płatności albo rozłożyć na raty, jeżeli zachodzą szczególnie uzasadnione okoliczności dotyczące sytuacji osoby zobowiązanej do zwrotu kosztów nienależnego korzystania z asystencji osobistej, której ustalono prawo do asystencji osobistej.

12. W przypadku śmierci osoby, która nienależnie korzystała z asystencji osobistej, należności, o których mowa w ust. 1, wygasają.

13. W sprawach nieuregulowanych w ust. 1-9 stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej.

Rozdział 10

Zadania władz publicznych związane z asystencją osobistą

Art. 68. 1. Powiat realizuje zadania z zakresu asystencji osobistej, określone w niniejszej ustawie w ramach obowiązków, o których mowa w art. 4 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 107 i 1907).

2. Powiat jest obowiązany zapewnić asystencję osobistą, jeżeli użytkownik wybierze powiat jako realizatora.

3. Powiat może zapewniać asystencję osobistą poprzez zlecenie realizowania asystencji osobistej:

- 1) podmiotom, o których mowa w art. 22 ust. 1 pkt 2;
- 2) gminom na podstawie porozumienia w sprawie powierzenia prowadzenia zadań publicznych z jednostkami lokalnego samorządu terytorialnego, o którym mowa w art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym.

4. W wyniku zlecenia realizowania asystencji osobistej, o którym mowa w ust. 2, podmiot lub podmioty, którym powiat zlecił realizację asystencji przejmują na siebie obowiązki ciężące na powiecie w zakresie realizowania asystencji osobistej.

5. Do zlecania zadań, o których mowa w ust. 3 pkt 1, nie stosuje się art. 22 ust. 5-6. Asystencja osobista realizowana w ramach zlecania zadań nie wlicza się do łącznej kwoty środków przyznanych na świadczenie asystencji osobistej w danym roku, o której mowa w art. 22 ust. 5.

6. Do zlecania zadań, o których mowa w ust. 3 pkt 1, stosuje się przepisy ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, z wyłączeniem art. 13 ust. 2 pkt 2.6. Co najmniej na osiem miesięcy przed planowanym rozpoczęciem kolejnego okresu realizacji prawa do asystencji osobistej powiat informuje co najmniej w Biuletynie Informacji Publicznej na swojej stronie podmiotowej, na stronie internetowej urzędu powiatowego oraz w systemie teleinformatycznym o planowanym sposobie realizacji prawa do asystencji osobistej w kolejnym okresie realizacji, w szczególności, czy planowane jest zlecenie realizacji usług asystencji osobistej podmiotom, o których mowa w ust. 3.

7. W przypadku zlecenia realizacji asystencji osobistej, powiat, nie później niż na 6 miesięcy przed rozpoczęciem kolejnego okresu, ogłasza nabór na realizację asystencji osobistej lub określa sposób zlecenia realizacji asystencji osobistej gminie lub gminom.

8. Powiat o naborze na realizację asystencji osobistej informuje co najmniej w Biuletynie Informacji Publicznej na swojej stronie podmiotowej, na stronie internetowej urzędu powiatowego oraz w systemie teleinformatycznym.

9. Nabór na realizację asystencji osobistej trwa nie mniej niż 30 dni kalendarzowych.

10. Kryteria wyboru realizatora lub realizatorów asystencji osobistej nie mogą obejmować wnoszenia wkładu własnego do realizacji zadania.

11. Ogłoszenie wyników naboru następuje nie później niż 45 dni kalendarzowych od dnia zakończenia naboru, jednak nie później niż na 3 miesiące przed rozpoczęciem kolejnego okresu realizacji asystencji osobistej.

12. Zlecenie realizacji asystencji osobistej obejmuje okres minimalnie 3 lat.

13. Powiat zapewnia, że w związku ze zleceniem lub zaprzestaniem zlecenia realizacji asystencji osobistej użytkownicy, którzy wybrali dany powiat jako realizatora, zachowują ciągłość świadczenia asystencji osobistej.

14. W przypadku, gdy użytkownik oraz asystent osobisty świadczący wobec niego asystencję osobistą, zdecydują się kontynuować współpracę po zmianie realizatora w związku ze zleceniem lub zaprzestaniem zlecenia realizacji asystencji osobistej, kontrakt trójstronny jest kontynuowany z uwzględnieniem zmiany realizatora.

15. Środki w zakresie zarządzania asystencją osobistą, o których mowa w art. 72 ust. 1 pkt 3, przysługują w całości realizatorowi, któremu zlecono realizację asystencji osobistej.

16. Zakład Ubezpieczeń Społecznych przekazuje środki w zakresie realizacji asystencji osobistej oraz zarządzania asystencją osobistą, o których mowa w art. 72 ust. 1 pkt 3, bezpośrednio realizatorowi, któremu zlecono realizację asystencji osobistej.

Art. 69. 1. Zakład Ubezpieczeń Społecznych tworzy, rozbudowuje, dostosowuje i utrzymuje system teleinformatyczny, o którym mowa w art. 6 pkt 1, oraz zapewnia funkcjonowanie tego systemu, a także nieodpłatnie udostępnia ten system wojewodom i ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego.

2. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego tworzy, rozbudowuje, dostosowuje, utrzymuje i nieodpłatnie udostępnia wojewodzie system teleinformatyczny, o którym mowa w art. 6 pkt 2.

3. Wojewoda, w systemie, o którym mowa w ust. 2 prowadzi Rejestr asystentów i Rejestr realizatorów.

4. Uwierzytelnianie użytkowników w systemie teleinformatycznym wymaga użycia profilu zaufanego, profilu osobistego, innego środka identyfikacji elektronicznej wydanego w systemie identyfikacji elektronicznej przyłączonym do węzła krajowego identyfikacji elektronicznej, o którym mowa w art. 21a ust. 1 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 5 września 2016 r. o usługach zaufania oraz identyfikacji elektronicznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1725), adekwatnie do poziomu bezpieczeństwa środka identyfikacji elektronicznej wymaganego dla usług świadczonych w tym systemie, danych weryfikowanych za pomocą kwalifikowanego certyfikatu podpisu elektronicznego, jeżeli te dane pozwalają na identyfikację i uwierzytelnienie wymagane w celu realizacji usługi online, albo innych technologii, jeżeli zostaną udostępnione w tym systemie.

5. Nadzór nad funkcjonowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w ust. 2, sprawuje Pełnomocnik Rządu do Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych.

6. W ramach nadzoru Pełnomocnik Rządu do Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych:

- 1) proponuje w porozumieniu z ministrem do spraw zabezpieczenia społecznego wysokość środków niezbędnych do utrzymania i rozwoju tego systemu;
- 2) informuje ministra do spraw zabezpieczenia społecznego o zagrożeniach dla prawidłowego funkcjonowania tego systemu.

7. Administratorami danych dotyczących asystencji osobistej w zarządzanych przez siebie bazach danych są:

- 1) wojewodowie;
- 2) Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

8. Pełnomocnik Rządu do Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych i minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego są współadministratorami, w rozumieniu art. 26 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016, str. 1, z późn. zm.6), danych zgromadzonych w systemie przez powiatowe zespoły i wojewódzkie zespoły.

9. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego i Zakład Ubezpieczeń Społecznych przechowuje informacje w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 6 pkt 1 przez okres 10 lat od dnia zaprzestania realizacji asystencji osobistej, z wyjątkiem

informacji dotyczących osób, którym asystencja osobista nie została przyznana, które przechowuje się przez okres 1 roku od dnia, w którym decyzja w sprawie asystencji osobistej stała się ostateczna.

10. Informacje, o których mowa w ust. 9, usuwa się niezwłocznie po upływie okresów przechowywania.

Art. 70. 1. Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych:

- 1) organizuje szkolenia dla członków Składów;
- 2) organizuje szkolenia ogólne dla użytkowników;
- 3) organizuje szkolenia dla użytkowników samodzielnie rozliczających i prowadzących dokumentację związaną z zatrudnieniem asystenta osobistego;
- 4) zapewnia doradztwo wzajemne użytkownikom, w tym użytkownikom samodzielnie zatrudniającym asystentów osobistych;
- 5) nadzoruje wykonywanie przez realizatorów zadań określonych w ustawie; przez realizatorów;
- 6) nadzoruje wykonywanie przez powiaty zadań określonych w ustawie, innych niż wynikających z obowiązków realizatorów;
- 7) nadzoruje ustalanie przez członków Składów prawa do asystencji osobistej;
- 8) zleca wojewodom przeprowadzenie kontroli u realizatorów i w powiatach;
- 9) organizuje szkolenia dla koordynatorów asystencji osobistej;
- 10) organizuje szkolenia dla superwizorów asystencji osobistej oraz doradców wzajemnych;
- 11) organizuje i prowadzi ewaluację organizacji i świadczenia asystencji osobistej;
- 12) monitoruje jakość świadczonych usług w ramach asystencji osobistej;
- 13) zapewnia superwizję dla asystentów osobistych.

2. Realizację zadań, o których mowa w ust. 1 pkt 2-4 i 8-10 Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych może zlecić organizacjom pozarządowym, o których mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3 pkt 1, 3 i 4 tej ustawy, prowadzącym działalność na rzecz osób z niepełnosprawnościami, zapewniającym gwarancję wysokiej jakości realizacji zadań.

3. Nadzór nad ustalaniem prawa do asystencji osobistej polega na:

- 1) kontroli ustaleń co do ich zgodności z zebranymi dokumentami lub z przepisami dotyczącymi ustalania prawa do asystencji osobistej;

- 2) kontroli prawidłowości i jednolitości stosowania przepisów, standardów i procedur postępowania w sprawach dotyczących ustalania prawa do asystencji osobistej;
- 3) szkoleniu członków Składów ustalających prawo do asystencji osobistej;
- 4) udzielaniu wyjaśnień w zakresie stosowania przepisów regulujących postępowanie w sprawach dotyczących ustalania prawa do asystencji osobistej.

4. Nadzór, o którym mowa w ust. 3, obejmuje:

- 1) kontrolę prawidłowości i jednolitości przepisów, standardów oraz przepisów wydanych na podstawie art. 14 ust. 6 i procedur postępowania w sprawach dotyczących ustalania prawa do asystencji osobistej;
- 2) kontrolę decyzji ustalających prawo do asystencji osobistej co do ich zgodności z zebranymi dokumentami lub z przepisami dotyczącymi wydawania decyzji ustalających prawo do asystencji osobistej;
- 3) szkolenie członków Składów ustalających asystencję osobistą;
- 4) udzielanie wyjaśnień i wytycznych w zakresie stosowania przepisów regulujących postępowanie w sprawach dotyczących ustalania prawa do asystencji osobistej;
- 5) prawo przekazania sprawy do rozpatrzenia przez Zespół, jeżeli w wyniku kontroli, o której mowa w pkt 1 i 2, zostanie stwierdzony brak zgodności decyzji ustalającej prawo do asystencji osobistej ze stanem faktycznym lub wydawania decyzji ustalających prawo do asystencji osobistej.

5. Jeżeli w ramach nadzoru Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych stwierdzi, że ustalenie lub decyzja ustalająca prawo do asystencji osobistej wydane zostały w sposób niezgodny z przepisami prawa lub ze stanem faktycznym, może zwrócić się do właściwego Zespołu o:

- 1) stwierdzenie nieważności decyzji ustalającej prawo do asystencji osobistej;
- 2) wznowienie postępowania w sprawie wydania decyzji ustalającej prawo do asystencji osobistej;
- 3) uchylenie decyzji ustalającej prawo do asystencji osobistej.

6. O uchyleniu minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego rozstrzyga w drodze decyzji administracyjnej. Wydanie decyzji administracyjnej nie wymaga zgody użytkownika albo odpowiednio osoby, o której mowa w art. 15 ust. 1.

7. Przewodniczący Zespołu podpisuje decyzje, o których mowa w ust. 6.

8. Wszczęcie postępowania w sprawach, o których mowa w ust. 6, następuje z urzędu. O wszczęciu postępowania organ właściwy zawiadamia użytkownika lub osobę, o której mowa w art. 15 ust. 1.

9. Od decyzji, o której mowa w ust. 6, wydanej przez Zespół przysługuje odwołanie do ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

10. W postępowaniu, o którym mowa w ust. 5 pkt 3, przy ocenie niezgodności decyzji z przepisami prawa lub ze stanem faktycznym, bierze się pod uwagę, czy zaliczenie ustalenie prawa do asystencji osobistej, pozostaje w sprzeczności z materiałem dowodowym zgromadzonym w postępowaniu o wydanie decyzji.

11. Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych, w wyniku stwierdzonych w ramach nadzoru nieprawidłowości, może zobowiązać Zespół do odwołania lub zawieszenia członka Zespołu odpowiedzialnego za stwierdzone nieprawidłowości;

12. Nadzór, o którym mowa w ust. 3, w imieniu Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych, realizują upoważnione przez niego osoby, posiadające wiedzę niezbędną do przeprowadzania kontroli. Pisemne upoważnienie jest wydawane na czas określony, nie dłuższy niż 2 lata.

13. Do nadzoru, o którym mowa w ust. 1 pkt 6, stosuje się odpowiednio przepisy art. 34 ust. 2-4 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Art. 71. Zakład Ubezpieczeń Społecznych:

- 1) zapewnia wojewodom dostęp do zarządzanego przez siebie systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 6 pkt 1;
- 2) zapewnia osobom z niepełnosprawnościami pomoc, w dostępie do środków technicznych umożliwiających złożenie wniosku o ustalenie prawa do asystencji osobistej, o której mowa w art. 17 ust. 2;
- 3) przekazuje środki na asystencję osobistą uzyskane z budżetu państwa na wyodrębniony rachunek bankowy realizatora, a użytkownikowi samozatrudniającemu asystenta osobistego – na wyodrębniony rachunek bankowy użytkownika, na podstawie zbiorczego zestawienia wypłacających te środki realizatorów i użytkowników, zatwierdzonego przez wojewodę;
- 4) zapewnia asystentom osobistym ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone przy wykonywaniu czynności asystencji osobistej, finansowane ze środków budżetu państwa;

- 5) przekazuje Pełnomocnikowi Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 6 pkt 1, informacje o liczbie zgłoszonych do ubezpieczeń społecznych i do ubezpieczenia zdrowotnego asystentów osobistych oraz dane o całkowitych kosztach związanych z obsługą asystencji osobistej poniesionych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, co miesiąc, w terminie do 25. dnia następnego miesiąca;
- 6) współpracuje z Pełnomocnikiem Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych w celu zapewnienia wysokiej jakości oraz efektywności świadczenia asystencji osobistej.

Rozdział 11

Finansowanie zadań z zakresu asystencji osobistej

Art. 72. 1. Realizowanie asystencji osobistej, w tym koszty związane z:

- 1) działalnością Zespołów w zakresie realizacji zadań wynikających z ustawy, w tym koszty związane z ustalaniem prawa do asystencji osobistej, obsługą, nadzorem i wynagradzaniem członków zespołów,
- 2) świadczeniem asystencji osobistej, w tym koszty jej obsługi związane z zatrudnianiem asystentów osobistych, koordynatorów asystencji osobistej, prowadzeniem szkoleń, superwizji, doradztwa wzajemnego i ewaluacji,
- 3) kosztami organizacyjnymi i administracyjnymi realizatorów w wysokości 7% środków im przekazywanych na zadania związane ze świadczeniem asystencji osobistej,
- 4) kosztami organizacyjnymi i administracyjnymi użytkowników samodzielnie zatrudniających asystentów osobistych w wysokości 3% środków im przekazywanych na zadania związane ze świadczeniem asystencji osobistej,
- 5) szkoleniem osób związanych z realizowaniem asystencji osobistej, w tym koszty ich obsługi związane ze szkoleniem członków Składów, trenerów dla członków Składów, szkolenia koordynatorów asystencji osobistej, superwizorów asystencji osobistej, doradców wzajemnych oraz użytkowników samodzielnie rozliczających asystentów osobistych, działania edukacyjne i promocyjne, materiały wspierające wdrażanie,
- 6) zapewnieniem właściwej jakości oraz bezpieczeństwa świadczenia asystencji osobistej, w tym koszty szkoleń specjalistycznych dla asystentów osobistych, ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone przy wykonywaniu czynności asystencji osobistej dla asystentów osobistych,

- 7) działaniami organizacyjnymi i administracyjnymi związanymi z zapewnieniem przez powiaty właściwej realizacji zadań wynikających z ustawy,
 - 8) obsługą administracyjno-organizacyjną asystencji osobistej, w tym koszty tworzenia, utrzymywania i ulepszania systemów informatycznych, wpisywania realizatorów do Rejestru Realizatorów i obsługi tego rejestru, wpisywania kandydatów na asystentów osobistych do Rejestru asystentów, o którym mowa w art. 46 ust. 1 ustawy i obsługi tego rejestru,
 - 9) działaniami wspierającymi właściwe wdrażanie asystencji osobistej, w tym koszty działań edukacyjnych, promocyjnych, w tym kampanii społecznych promujących zostanie asystentem osobistym oraz tworzenia materiałów wspierających wdrażanie asystencji osobistej,
 - 10) monitorowaniem, ewaluacją, nadzorem i kontrolą realizacji asystencji osobistej
- są finansowane z budżetu państwa.

Art. 73. 1. Do finansowania asystencji osobistej mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1530, 1572, 1717 i 1756).

2. Asystencja osobista, w tym koszty jej obsługi, składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne oraz zaliczki na podatki, są finansowane z budżetu państwa.

3. Środki na asystencję osobistą uzyskane z budżetu państwa wypłaca Zakład Ubezpieczeń Społecznych w formie bezgotówkowej na wyodrębniony rachunek bankowy realizatora, a użytkownikowi samozatrudniającemu asystenta osobistego – na wyodrębniony rachunek bankowy użytkownika, na podstawie zbiorczego zestawienia wypłacających te środki realizatorów i użytkowników, zatwierdzonego przez wojewodę;

4. Minister właściwy do spraw finansów publicznych, na wniosek ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, działającego w porozumieniu z właściwymi dysponentami części budżetowych, może dokonywać przeniesień wydatków budżetowych między częściami budżetu państwa, działami, rozdziałami i paragrafami klasyfikacji wydatków, z przeznaczeniem na zadania wynikające z niniejszej ustawy.

5. Minister właściwy do spraw finansów publicznych, na wniosek Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, może dokonywać przeniesień wydatków budżetowych w ramach części, której dysponentem jest Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, z przeznaczeniem na zadania wynikające z niniejszej ustawy.

6. Wydatki zaplanowane na zadania wynikające z niniejszej ustawy, w częściach budżetowych, z wyłączeniem rezerw celowych oraz przeniesione w trybie, o którym mowa w ust. 4 i 5, nie mogą być przeznaczane na realizację innych zadań.

7. Koszty obsługi asystencji osobistej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych są finansowane z budżetu państwa.

8. Koszty ponoszone przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych na realizację zadań wynikających z ustawy wynoszą 1,5 % kwoty przeznaczonej na realizację asystencji osobistej.

9. W trzech pierwszych latach obowiązywania ustawy koszty obsługi zadania, o których mowa w ust. 8, zostają powiększone o środki finansowe niezbędne dla realizacji zadania, o którym mowa w art 69 ust. 1.

10. W związku z realizacją działań, o których mowa art. 72 ust. 1 pkt 7, powiat otrzymuje:

- 1) 1% szacowanych kosztów pracy asystentów osobistych według proporcji liczby ludności zamieszkującej powiat.
- 2) kwotę 10 tys. zł miesięcznie, podlegającą waloryzacji z dniem 1 stycznia każdego roku o prognozowany wskaźnik przeciętnego wynagrodzenia brutto w gospodarce narodowej dla roku ubiegłego, zawarty w uzasadnieniu do projektu ustawy budżetowej. Waloryzacji nie dokonuje się, jeżeli jej wynik skutkowałby ustaleniem kwoty niższej niż obowiązująca w roku poprzednim.

11. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, ogłasza, w drodze obwieszczenia w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski", kwoty przysługujące powiatom w roku kolejnym, o których mowa w ust. 10 pkt 1 oraz kwotę, o której mowa w ust. 10 pkt 2, po waloryzacji, do dnia 15 października.

12. Środki na dany rok, o których mowa w ust. 10, są przekazywane na rachunek bankowy powiatu do dnia 31 marca danego roku, przez ministra właściwego do spraw finansów.

13. Zwroty kosztów nienależnego korzystania z asystencji osobistej w trakcie danego roku budżetowego nie mają wpływu na wysokość kosztów obsługi, o których mowa w ust. 7.

14. Wydatki na realizację zadań z zakresu asystencji osobistej, określonych w niniejszej ustawie, mogą być dokonywane po upływie roku budżetowego, w trybie określonym w art. 263 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1530, 1717, 1756 i 1907 oraz z 2025 r. poz. 39).

15. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, sposób przekazywania środków, prowadzenia rachunków na cele asystencji osobistej oraz sprawozdawczości z wykorzystywania środków na asystencję osobistą, mając na

względnie płynność realizowania asystencji osobistej oraz zapewnienie prawidłowości i przejrzystości wydatkowania środków publicznych.

Rozdział 12

Administracyjne kary pieniężne

Art. 74. 1. W razie stwierdzenia w wyniku kontroli, że realizator asystencji osobistej nie wypełnia lub niewłaściwie wypełnia obowiązki wynikające z ustawy, o których mowa w art. 22 ust. 3, art. 23, art. 25-26, art. 42 niniejszej ustawy, właściwy wojewoda, biorąc pod uwagę przyczyny naruszenia tych obowiązków, może w drodze decyzji administracyjnej zastosować administracyjną karę pieniężną, w wysokości od 2 tys. do 200 tys. złotych i wyznacza termin, nie dłuższy niż 3 miesiące, na realizację zadania.

2. W razie dalszego uchybienia obowiązkom, o których mowa w ust. 1 administracyjna kara pieniężna może być ponownie nałożona.

3. Od decyzji o ukaraniu służy odwołanie do ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

4. Wpływy z administracyjnych kar pieniężnych stanowią dochód budżetu państwa.

Rozdział 13

Zmiany w przepisach

Art. 75. W ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 226, z późn. zm.)³ w art. 21 w ust. 1 po pkt 114 dodaje się pkt 114a w brzmieniu:

„114a) wartość otrzymanych świadczeń w ramach asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami, o której mowa w ustawie z dnia o asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami (Dz. U. poz. ...);”.

Art. 76. W ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej i o zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 44, 858, 1089, 1165, 1494 i 1961) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 6d ust. 4e otrzymuje brzmienie:

³ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2024 r. poz. 232, 854, 859, 863, 1572, 1585, 1593, 1615 i 1635.

„4e. Dane gromadzone w systemie w bazach danych prowadzonych przez powiatowe zespoły albo wojewódzkie zespoły udostępnia się wojewódzkim zespołom, w celu weryfikacji danych osób ubiegających się o wydanie:

- 1) decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia, w zakresie posiadania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, wraz z symbolem przyczyny niepełnosprawności oraz okresie, na który zostało wydane;
- 2) decyzji ustalającej prawo do asystencji osobistej, w zakresie art. 17 ust. 6 pkt 2 i 3 ustawy z dnia ... o asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami (Dz. U)”;

2) w art. 34 po ust. 6 dodaje się ust. 6a w brzmieniu:

„6a. Pełnomocnik realizuje również zadania określone w ustawie z dnia ... o asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami.”.

Art. 77. W ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 497, 863, 1243 i 1615) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 6 po ust. 4c dodaje się ust. 4d w brzmieniu:

„4d. Asystenci osobiści zatrudnieni przez użytkownika na podstawie kontraktu dwustronnego którym mowa w art. 36 ust. 1 ustawy z dnia ... o asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami (Dz. U. ...) podlegają ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz chorobowemu oraz wypadkowemu na zasadach określonych dla zleceniobiorców.”;

- 2) w art. 76 ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Wydatki na wynagrodzenia i składki naliczane od wynagrodzeń Zakładu ustalone są w każdym roku odrębnie, na podstawie aktualnych potrzeb, uwzględniających zwiększenie zadań, o których mowa w art. 71 ust. 1 i 2.

Art. 78. W ustawie z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2024 r. poz. 361, 852, 1473 i 1721) w art. 43 w ust. 1 po pkt 23 dodaje się pkt 23a w brzmieniu:

„23a) asystencję osobistą osób z niepełnosprawnościami, o której mowa w ustawie z dnia ... o asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami (Dz. U. poz. ...);”.

Art. 79. W ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 i 1572) w art. 50 po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze, mogą być przyznane osobom korzystającym z usług asystencji osobistej, w wymiarze i zakresie wynikającym z potrzeb niezaspokojonych w ramach usług asystencji osobistej;”.

Art. 80. W ustawie z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (Dz. U. z 2023 r. poz. 2111 oraz z 2024 r. poz. 1222 i 1757) w załączniku do ustawy w części II w ust. 21 w kolumnie 4 dodaje się pkt 21 w brzmieniu:

„21) wydanie zaświadczenia potwierdzającego pełnienie funkcji asystenta osobistego, o którym mowa w ustawie z dnia ... o asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami (Dz. U. ...).”.

Art. 81. W ustawie z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz.U. z 2023 r. poz. 190) w art. 3 dodaje się ust. 4 w brzmieniu:

„4. Wojewoda wykonuje również zadania określone w ustawie z dnia ... o asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami (Dz. U. ...).”.

Art. 82. W ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1530, 1572, 1717 i 1756) w art. 50 w ust. 6 po pkt 4c dodaje się pkt 4d w brzmieniu:

„4d) realizacji asystencji osobistej, o której mowa w ustawie z dnia 2024 r. o asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami (Dz. U. poz. ...);”.

Art. 83. W ustawie z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Solidarnościowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1848 i 1615) po art. 6aa dodaje się art. 6ab w brzmieniu:

„Art. 6ab. 1. Środki Funduszu przeznacza się także na realizację programu ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, przyjętego na podstawie art. 7 ust. 5, mającego na celu wsparcie osób z niepełnosprawnościami w zakresie usługi asystencji osobistej, oraz na koszty jego obsługi, na zasadach określonych w tej ustawie.

2. Wysokość środków ustala się corocznie w planie finansowym Funduszu.”.

Rozdział 14

Przepisy epizodyczne, przejściowe i dostosowujące

Art. 84. Po raz pierwszy sprawozdanie, o którym mowa w art. 8, zostanie złożone w terminie do 30 czerwca 2027 r.

Art. 85. 1. Do dnia 31 grudnia 2027 r. do zamówień na usługi lub dostawy udzielane przez urząd obsługujący ministra właściwego do spraw rodziny, ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego i ministra właściwego do spraw pracy oraz Zakład Ubezpieczeń Społecznych w związku z wdrożeniem asystencji osobistej nie stosuje się przepisów ustawy z

dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1710, 1812, 1933 i 2185 oraz z 2023 r. poz. 412 i 825).

2. Do dnia 31 grudnia 2027 r. do zamówień na usługi lub dostawy udzielane przez wojewodę, w związku z wdrożeniem rozwiązań wynikających z wydawania przez wojewódzkie zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności decyzji ustalających prawo do asystencji osobistej nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych.

3. Zamawiający, w terminie 7 dni od dnia udzielenia zamówienia, o którym mowa w ust. 1 lub 2, zamieszcza w Biuletynie Zamówień Publicznych informację o udzieleniu tego zamówienia, w której podaje:

- 1) nazwę i adres siedziby zamawiającego;
- 2) datę i miejsce zawarcia umowy lub informację o zawarciu umowy drogą elektroniczną;
- 3) opis przedmiotu umowy, z wyszczególnieniem odpowiednio ilości rzeczy lub innych dóbr oraz zakresu usług;
- 4) cenę albo cenę maksymalną, jeżeli cena nie jest znana w chwili zamieszczenia ogłoszenia;
- 5) okoliczności faktyczne uzasadniające udzielenie zamówienia bez zastosowania przepisów o zamówieniach publicznych;
- 6) nazwę (firmę) podmiotu albo imię i nazwisko osoby, z którymi została zawarta umowa.

Art. 86. 1. O prawo do asystencji osobistej, o którym mowa w art. 9 ust. 1 ustawy mogą ubiegać się w:

- 1) 2026 r. – osoby, które ukończyły 18 rok życia do ukończenia 65. roku życia, i które w skali potrzeby wsparcia, o której mowa w art. 4b ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej i o zatrudnianiu osób niepełnosprawnych uzyskały co najmniej 90 pkt;
- 2) 2027 r. – osoby, które ukończyły 18 rok życia do ukończenia 65. roku życia, i które w skali potrzeby wsparcia, o której mowa w art. 4b ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej i o zatrudnianiu osób niepełnosprawnych uzyskały co najmniej 85 pkt.

2. W trakcie nabywania kwalifikacji zawodowych, osoby, o których mowa w art. 43 ust. 1 pkt 1, mogą świadczyć asystencję osobistą przez dwa lata, licząc od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. 87. 1. Maksymalna miesięczna liczba godzin asystencji osobistej w przypadku osób, o których mowa w art. 9 ust. 1 pkt 1 i 1 pkt 1, w:

- 1) 2026 r. wynosi 200 godzin;
- 2) 2027 r. wynosi 220 godzin.

2. Maksymalną miesięczną liczbę godzin asystencji osobistej, o której mowa w ust. 1 pkt 1, pomniejsza się odpowiednio o liczbę godzin asystencji osobistej uzyskiwanej na podstawie programu „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” przyjętego na podstawie art. 7 ust. 5 ustawy z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Solidarnościowym.

Art. 88. Wnioski o ustalenie prawa do asystencji można składać od 5 maja 2026 r., z wyjątkiem:

- 1) osób wskazanych w art. 9 ust. 1 pkt 2, które mogą składać wnioski od 1 stycznia 2027 r.;
- 2) osób umieszczonych w placówkach wskazanych w art. 65, które mogą składać wnioski od 1 stycznia 2027 r.

Art. 89. Wnioski o ustalenie prawa do asystencji osobistej złożone:

- 1) do dnia 30 czerwca 2027 r. rozpatruje się nie później niż w terminie 120 dni od dnia złożenia wniosku;
- 2) od dnia 1 lipca 2027 r. do dnia 30 czerwca 2028 r. rozpatruje się nie później niż w terminie 90 dni od dnia złożenia wniosku;
- 3) od dnia 1 lipca 2028 r. do dnia 30 czerwca 2029 r. rozpatruje się nie później niż w terminie 60 dni od dnia złożenia wniosku.

Art. 90. W przypadku zlecenia przez powiat realizacji asystencji osobistej na okres obejmujący od września 2026 do grudnia 2027 r.:

- 1) nie później niż 1 lutego 2026 r. powiat informuje co najmniej na stronie internetowej, w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej urzędu powiatowego oraz w systemie teleinformatycznym o planowanym sposobie realizacji prawa do asystencji osobistej w kolejnym okresie realizacji, w szczególności, czy planowane jest zlecenie realizacji usług asystencji osobistej podmiotom, o których mowa w art. 22 ust. 2;
- 2) nie później niż 1 marca 2026 r. powiat ogłasza nabór na realizację asystencji osobistej lub określa sposób zlecenia realizacji asystencji osobistej gminie lub gminom;
- 3) nabór na realizację asystencji osobistej trwa nie mniej niż 30 dni kalendarzowych;
- 4) ogłoszenie wyników naboru następuje nie później niż 45 dni kalendarzowych od dnia zakończenia naboru, jednak nie później niż 1 czerwca 2026 r.

- 5) w kwestiach niewskazanych w ramach pkt 1-4, obowiązują zasady opisane w art. 70 ust. 7, 10 oraz 11.

Art. 91. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, po upływie 18 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, dokona przeglądu stosowania przepisów ustawy oraz przepisów wydanych na jej podstawie, w celu dokonania oceny systemu świadczenia asystencji osobistej oraz przedstawienia rekomendacji Radzie Ministrów w kwestii ewentualnej konieczności podjęcia działań korygujących w systemie świadczenia asystencji osobistej.

Art. 92. 1. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, po upływie 36 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, dokona:

- 1) przeglądu stosowania przepisów ustawy oraz przepisów wydanych na jej podstawie, w tym realizacji programu Asystent osobisty,
 - 2) analizy wpływu tych przepisów na dzieci i młodzież z niepełnosprawnościami oraz ich rodziny, w szczególności osób stale je wspierających,
 - 3) analizy wpływu tych przepisów na rynek pracy
- w celu dokonania oceny systemu świadczenia asystencji osobistej dzieciom i młodzieży z niepełnosprawnościami i przedstawienia rekomendacji Radzie Ministrów w kwestii rozwiązań ustawowych umożliwiających rozwój świadczenia asystencji osobistej dzieciom i młodzieży, w tym objęcia prawem do asystencji osobistej dzieci przed ukończeniem 13. roku życia.

2. Przegląd, ocena oraz rekomendacje obejmą w szczególności możliwy wpływ asystencji osobistej dzieci i młodzieży na:

- 1) zwiększenie ich samostanowienia i możliwości realizacji niezależnego życia;
- 2) proces deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami;
- 3) na aktywność zawodową, sytuację społeczno-ekonomiczną oraz jakość życia ich rodzin, w szczególności osób stale je wspierających.

Art. 93. Waloryzacja stawki godzinowej asystenta osobistego, o której mowa w art. 56 ust. 5, następuje od dnia 1 stycznia 2027 r.

Art. 94. 1. Waloryzacja kwoty, o której mowa w art. 73 ust. 10 pkt 2, następuje od dnia 1 stycznia 2027 r.

2. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, ogłasza, w drodze obwieszczenia w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski", kwoty

przysługujące powiatom, o których mowa w art. 73 ust. 10 pkt 1 oraz kwotę, o której mowa w art. 73 ust. 10 pkt 2, przysługujące w roku 2026, do dnia 15 października 2025 r.

3. Środki, o których mowa w art. 73 ust. 10, przysługujące na rok 2026, są przekazywane na rachunek bankowy powiatu do dnia 31 marca 2026 roku, przez ministra właściwego do spraw finansów.

Art. 95. Wymaganie w zakresie kwalifikacji koordynatora asystencji osobistej, o których mowa w art. 25 ust. 4 pkt 3, stosuje się od dnia 1 stycznia 2029 r.

Art. 96. Wymaganie w zakresie kwalifikacji superwizora asystencji osobistej, o którym mowa w art. 60, stosuje się od dnia 1 stycznia 2029 r.

Rozdział 15

Przepisy końcowe

Art. 97. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 września 2026 r, za wyjątkiem:

- 1) art. 9 ust. 1 pkt 2 i ust. 3 oraz art. 10 ust. 1 pkt 2, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2027 r.;
- 2) art. 15-21, które wchodzi w życie z dniem 5 maja 2026 r.;
- 3) art. 22-26 oraz art. 68, które wchodzi w życie z dniem 1 października 2025 r.;
- 4) art. 69-71, które wchodzi w życie z upływem 14 dni od ogłoszenia.